370.71
ม134ท
ร.2

ทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

บทคัดย่อ

ของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณีภรณ์ ทฤษณาวดี และกรรมการงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

25 ก.ค. 2555

ลิขสิทธิ์ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
พ.ศ. 2555

S 413684.

ผศ.มณีภรณ์ ทฤษณาวดี และกรรมการงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. (2555). ทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชนิดมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ ในแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.78 ถึง 0.92 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ t (t-test dependent samples) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยวิธีสังเคราะห์ข้อความ แยกเป็นด้าน ๆ

ผลการวิจัย พบว่า

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยค่าความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 สถานภาพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามสถาบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นนิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 22.50 และนิสิตจากสถาบันอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.50

1.2 สถานภาพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมาเป็นนิสิตปริญญาบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.00

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) พบว่า คะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าคะแนนทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ความคาดหวัง) เท่ากับ 4.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) เท่ากับ 3.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในแต่

ละด้านคะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าคะแนนทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านิสิตมีทัศนคติก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ)

3. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า

3.1 ด้านวิชาการ โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนที่นี่ดีมาก มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อการสอนดีมากน่าอยู่มาก แต่กิจกรรมของโรงเรียนมีจำนวนมาก อาจทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนไม่ตรงตามแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นควรปรับเรื่องภาระงานนอกเหนือจากภาระงานสอนที่มีมากจนเกินความจำเป็น ควรมีสื่อ VDO วิชาต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาที่สอนให้ยืม เพื่อจะลดภาระในการหาสื่อประกอบการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจะมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยมากกว่านี้ ห้องสมุดควรเปิดให้ใช้ได้ตลอดเวลา และสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนในบางห้องเรียนที่ชำรุดควรมีการซ่อมแซมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ แต่มีความประทับใจระบบการนิเทศ และติดตามเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและทำงานอย่างมีคุณภาพ

3.2 ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน โรงเรียนนี้มีอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้เป็นอย่างดี ดูแลและให้คำปรึกษา รวมทั้งการแก้ปัญหาดีมาก การมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่ทำให้มีความรู้มาก โดยเฉพาะอาจารย์พี่เลี้ยงมีบทบาทมากในความช่วยเหลือในการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก

3.3 ด้านนักเรียน จำนวนนักเรียนมีมากเกินไปต่อ 1 ห้องเรียน ทำให้การดูแลนักเรียนทำได้อย่างไม่ทั่วถึง ดังนั้นน่าจะให้นิสิตสอนแต่ละห้องจำนวน 2 คน เพราะจะได้คุมชั้นเรียนได้ดีกว่านี้ โดยภาพรวมนักเรียนมีความประพฤติดี ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่าง แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่ค่อยให้ความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ค่อยอยากทำเวรทำให้ห้องเรียนไม่สะอาด แต่งกายไม่สุภาพ ชอบพูดคำหยาบ เข้าเรียนสาย และขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นควรมีการอบรมตักเตือนนักเรียนให้มีความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากกว่านี้

3.4 ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน ขนาดห้องประชุมคับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต ห้องเรียนมีความคับแคบ บางห้องเรียนค่อนข้างสกปรกและไม่ค่อยเป็นระเบียบ บางห้องเรียนมีโต๊ะ – เก้าอี้ไม่เพียงพอ และควรมีห้องพักสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยเฉพาะ หรือควรปรับปรุงเรื่องห้องพักนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นระเบียบมากขึ้น เพื่อสะดวกต่อการติดต่องานของนักเรียน

THE PRACTICUM STUDENTS' ATTITUDE TOWARDS TEACHING PRACTICUM AT PATUMWAN DEMONSTATION SCHOOL , SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Abstract By

Assistant Professor Maneeporn Trisanawadee

Academics Affairs, Patumwan Demonstration School,
Srinakharinwirot University

Supported by

School Revenue Budget

Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University

Budget Year 2012

Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University

2012

Assistant Professor Maneeporn Trisanawadee; & Academics Affairs, Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University. (2012). The practicum students' attitude towards teaching practicum at Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University. Bangkok: Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University.

The purposes of this research were to study the practicum students' attitude before and after teaching practicum at Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University, and to compare the practicum students' attitude before and after teaching practicum at Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University. The target group were 40 practicum students at Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University in the second semester of the academic year 2010. The instrument for collecting data was a 5 rating scale questionnaire focusing on practicum students' attitude toward 5 aspects : academic matters, school supervisors, pupils, school facilities, and surroundings, and others components. Each aspect had the validity value from 0.78 to 0.92 and the entire questionnaire had the validity value of 0.95. The collected data were analyzed by frequency, percentile, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and t-test dependent samples. The qualified data were analized by context synthesis of each aspect.

The research results were :

1. The analysis of practicum students' basic data by frequency and percentile revealed that :

1.1 most practicum students were students from Srinakharinwirot University which were 70.00%, second most practicum students were from Chulalongkorn University which were 22.50%; while the rest, 7.50%, were from other institutions

1.2 85% of the practicum students were under-graduate students and 15% of them were graduate diploma students.

2. The comparison analysis of the practicum students' attitude before and after teaching practicum revealed that the attitude score before teaching practicum were significantly higher than the attitude score after teaching practicum 0.1. The average attitude scores before teaching practicum (Expectation) was 4.26 (S.D. = 0.34) which

were at the highest level. The average attitude scores after the teaching practicum (Outcome) was 3.86 (S.D. = 0.49) which was at the high level. When considered by each aspect, the practicum students' attitude scores before teaching practicum (Expectation) were significantly higher than their attitude scores after teaching practicum (Outcome) at the statistic level of 0.1 in every aspect. The scores of their attitude before teaching practicum (Expectation) towards academic matters, school supervisors and other components were at the highest level while those towards pupils, and school facilities and surroundings were at the high level. The scores of their attitude after teaching practicum (Outcome) towards academic matters, school supervisors, school facilities and surroundings, and other components were at the high level while those of their attitude towards the pupils were at the moderate level. This showed that practicum students' attitude before practicum teaching (Expectation) were higher than their attitude after practicum teaching (Outcome).

3. When analyzed and synthesized opinions and suggestions of practicum students revealed that :

3.1 For the academic matters, the school had been playing perfect roles in teaching and learning process with perfect facilities and modern instructional media. However, there were so many school activities that the pupils might be unable to teach as it had been planned in each lesson plan therefore the teacher's fringe loads should be assigned relevant learning and teaching activities, and there should be videos and instructional media of various subjects for practicum students to borrow for using in the classroom. There should also be more co-operation between the school and their universities in doing action research. The school library should be open for students all day. Some damaged teaching materials should be fixed to be ready to use. However, the student teachers were all impressed by the supervision system of the school and its efficient performance.

3.2 For the school supervisors, the school had provided highly qualified teachers to give best advice and solve all sorts of hard problems. The practicum students felt worthwhile practicing their teaching practicum in this school since the school supervisors were most helpful and were friendly.

3.3 For the pupils, the number of pupils in each class was so large that it was not easy for one practicum student to manage the class well. here should be two practicum students in each class for better class management. However, the pupils, as a whole, were well-behaved, co-operative and helpful, there were some of them who did not respect practicum students and never showed responsibilities for the tidiness of their classroom. These students were untidily dressed, said rude words, attended class late and lacked responsibility. They should be handled more strictly and warned to pay respect to practicum students.

3.4 For school facilities and surroundings, the meeting hall as well as the classrooms was too small concerning number of students. Some classrooms were dirty and looked untidy and some of them even contained damaged desks and chairs. Finally, there should be a staffroom for only practicum students or at least the actual one should be arranged for better convenience in contacting the practicum students by pupils.

คำนำ

งานวิจัยฉบับนี้งานนิเทศติดตามและประเมินผลฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิยิ่งขึ้น

การวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ อาจารย์สมลักษณ์ จันทร์น้อย ท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผศ.ชัยศักดิ์ ลีลาจรัสกุล ท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร อาจารย์อรพินธุ์ คนึงสุขเกษม และหัวหน้างานวิจัย ผศ.คณาภรณ์ รัศมีมารีย์ ที่ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคณะกรรมการงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์สรภัคสรณ์ ฉัตรกมล และอาจารย์ชวลิต ศรีคำ ที่ช่วยตรวจเครื่องมือและให้คำแนะนำด้านวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนแปลผลการวิจัย

ผศ.มณีภรณ์ ทฤษณาวดี
หัวหน้างานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลฝ่ายวิชาการ
คณะกรรมการงานนิเทศติดตามและประเมินผล
มกราคม 2555

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
สมมติฐานทางการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ประวัติโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน	6
ภูมิหลัง	6
ประวัติและวิวัฒนาการ	6
การจัดการศึกษาอบรม	7
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือการฝึกสอน	10
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	10
อุดมการณ์วิชาชีพครู	12
การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	12
รายวิชาศึกษา 561 การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์	13
มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา	14
ทัศนคติ	16
ความหมายของทัศนคติ	16
องค์ประกอบของทัศนคติ	20
คุณสมบัติและลักษณะของทัศนคติ	21
ประเภทของทัศนคติ	23
การเกิดทัศนคติ	23
การวัดทัศนคติ	24
ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ทฤษฎีความคาดหวัง	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
งานวิจัยภายในประเทศ	30
งานวิจัยต่างประเทศ	34
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	**37**
การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	38
ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**43**
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**55**
ความมุ่งหมายของการวิจัย	55
สมมติฐานในการวิจัย	55
วิธีดำเนินการวิจัย	55
สรุปผลการวิจัย	56
อภิปรายผลการวิจัย	59
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	**65**

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	**68**
ภาคผนวก ก อำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	69
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	71
ภาคผนวก ค แบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	73

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาเอก..... 37

2 ค่าความถี่ และร้อยละของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามสถาบัน..... 44

3 ค่าความถี่ และร้อยละของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกตามหลักสูตร..... 44

4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) จำแนกเป็นรายข้อ..... 45

5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) จำแนกเป็นรายข้อ..... 48

6 การเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ).. 51

7 อำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....

8 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู...	38

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

พ.ศ.2496 เริ่มวางโครงการและเตรียมการเปิดหน่วยสาธิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งชายและหญิง ซึ่งถือเป็นโรงเรียนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาแห่งแรกของประเทศ มีฐานะเป็น "หน่วยสาธิต แผนกฝึกหัดครูมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา" เพื่อเป็นสถานฝึกสอนของนักเรียนฝึกหัดครูและเป็นที่ค้นคว้าทดลองวิธีสอนแบบใหม่ตามดำริของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล และตามมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการฝึกหัดครูมัธยม ครั้งที่ 45 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2496 โดยมีคำสั่งให้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2496 ซึ่งฯพณฯ พลเอก มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ลงนาม ต่อมา พ.ศ.2497 เปิดสอนนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 สองห้องเรียน และชั้นมัธยมปีที่ 4 หนึ่งห้องเรียน เมื่อ 24 พฤษภาคม 2497 (จากบันทึกของศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล) และใน พ.ศ. 2499 มีชั้นเรียนครบตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมปีที่ 6 พ.ศ.2498 เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน เนื่องจากการโอนแผนกฝึกหัดครูมัธยมไปเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน สาขาแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เมื่อ 2496 สังกัดกรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมา พ.ศ.2517 เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เนื่องจากการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (วิทยนิเทศโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. 2550 : 11)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นสถานศึกษาที่มีฐานะเป็นภาควิชาหนึ่งของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน พร้อมกับการทำวิจัยทางการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ตลอดจนการนิเทศและสาธิตการสอนตามที่ค้นพบว่าเหมาะสมแก่สภาพและสถาบันของประเทศ โดยมีพันธกิจ คือ พัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้มีความพร้อมและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีสุขภาพดี และมีความเป็นสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย รักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มุ่งวิจัย สร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และเผยแพร่สู่สังคม ร่วมมือกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความเป็นครูคุณภาพ ส่งเสริมและร่วมมือกับชุมชนเพื่อเพิ่มพูนพัฒนาการด้านวิชาการและการประกอบอาชีพให้แก่ประชาคม ทำนุบำรุง

และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย สร้างความร่วมมือด้านวิชาการ กีฬา และศิลปวัฒนธรรมในระดับนานาชาติ (วิทยนิเทศโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. 2550 : 10)

ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตมีทั้งความร่วมมือในการฝึกสอน ฝึกงาน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแหล่งการจัดการเรียนการสอนนิสิตศึกษาศาสตร์ทุกระดับชั้น และร่วมค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมทั้งเป็นแหล่งเผยแผ่องค์ความรู้ ผลงานทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้แก่สังคม ทุกปีการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตร์ดังนี้ คือ สนับสนุนการผลิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ทุกระดับชั้น เป็นสถานที่ศึกษาทดลองและวิจัยทางการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตปริญญาตรี (คู่มือศษ 561:2552) หลักสูตร 5 ปี จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน แต่ละภาคเรียนเป็นจำนวนมากและตลอดปีการศึกษา

ในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คือ คณะกรรมการงานนิเทศติดตามและประเมินผล อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง ครูอื่น ๆ ในโรงเรียน และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู บุคคลเหล่านี้จะต้องเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนจึงจะทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบรรลุผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ดังที่ นรา บูรณรัช (2540: 3) กล่าวว่า “นักศึกษาฝึกสอนจะมีสมรรถภาพในการเป็นครู และได้ทำหน้าที่เหมือนครูจริง ๆ ในขณะฝึกสอน ภายใต้การนำของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีประสบการณ์มาก่อน” นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการงานนิเทศติดตามและประเมินผล ก็เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

ทุกปีการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีนิสิตปริญญาตรีและนิสิตประกาศนียบัตรวิชาชีพครูจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นนิสิตต้องทำหน้าที่หลายอย่างทั้งเป็นครูสอน เป็นครูประจำชั้น ดูแลกำกับแถว เป็นเวรอาหารกลางวัน งานบริการวิชาการแก่สังคม งานทำนุบำรุงศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น ดังนั้นงานนิเทศติดตามและประเมินผลจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนแห่งนี้ อนึ่งการศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนี้จะทำให้ทราบความคิดเห็น หรือความรู้สึกของนิสิตต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นิสิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตบัณฑิตครูที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของโครงการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิต
2. ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทัศนคติ หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ ความคาดหวัง หรือผลที่ได้รับ

2. นิสิต หมายถึง นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้นิสิต/นักศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถพร้อมที่จะประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้นิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ประสบการณ์ตรง มีโอกาสสัมผัสกับนักเรียนในโรงเรียน ตลอดจนบุคคลากรในโรงเรียน สามารถนำเอาทฤษฎีที่เรียนมาปฏิบัติทดลองใช้ การใช้จิตวิทยาสำหรับนักเรียน การเลือกเทคนิค/วิธีสอนที่เหมาะสม การแก้ปัญหาต่างๆ ที่ได้พบเห็นซึ่งอยู่ภายใต้การแนะนำของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น อันจะก่อให้เกิดทัศนะคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

4. ทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกของนิสิตที่แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ หรือไม่ชอบต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวันในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ ได้แก่ เวลาปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานนอกเหนือจากงานสอน โครงการอาหารกลางวัน และการบริการรักษาพยาบาล เป็นต้น ซึ่งจะเป็นความคาดหวังก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และผลที่ได้รับหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

5. แบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง แบบสอบถามความคาดหวังและผลที่ได้รับของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีต่อโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งเป็นชุดของข้อคำถามแบบมาตรส่วนประเมินค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความคาดหวังและผลที่ได้รับของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีต่อโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน แยกเป็นแต่ละด้านประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

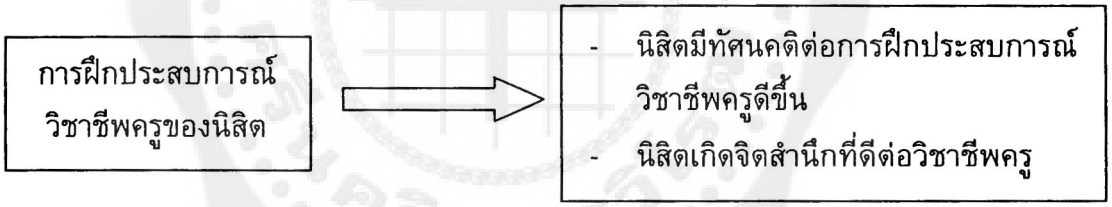

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานทางการวิจัย

ก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติแตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประวัติโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
   - 1.1 ภูมิหลัง
   - 1.2 ประวัติและวิวัฒนาการ
   - 1.3 การจัดการศึกษาอบรม
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือการฝึกสอน
   - 2.1 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
   - 2.2 อุดมการณ์วิชาชีพครู
   - 2.3 การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
   - 2.4 รายวิชาศึกษา 561 การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์
   - 2.5 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
3. ทัศนคติ
   - 3.1 ความหมายของทัศนคติ
   - 3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ
   - 3.3 คุณสมบัติและลักษณะของทัศนคติ
   - 3.4 ประเภทของทัศนคติ
   - 3.5 การเกิดทัศนคติ
   - 3.6 การวัดทัศนคติ
   - 3.7 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ
4. ทฤษฎีความคาดหวัง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
   - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ประวัติโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

1.1 ภูมิหลัง

พ.ศ.2480 สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ก่อตั้ง *"โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย"* เพื่อเตรียมนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2469 [ขณะนั้นชื่อจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ไม่มีเครื่องหมายทัณฑฆาตที่ ณ]

พ.ศ.2490 (20 มิถุนายน) ก่อตั้งแผนกฝึกหัดครูมัธยม ในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยที่ตึก 3 เตรียมอุดมฯ

พ.ศ.2490 (1 กรกฎาคม) โอนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ไปสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปลี่ยนชื่อเป็น *"โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา"* แล้วกำหนดให้นักเรียนที่จบจากโรงเรียนนี้ต้องสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับโรงเรียนอื่นๆ

1.2 ประวัติและวิวัฒนาการ

พ.ศ.2496 เริ่มวางโครงการและเตรียมการเปิดหน่วยสาธิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิง (เป็นโรงเรียนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาแห่งแรกของประเทศ) มีฐานะเป็น *"หน่วยสาธิตแผนกฝึกหัดครูมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา"* เพื่อเป็นสถานที่ฝึกสอนของนักเรียนฝึกหัดครูและเป็นที่ศึกษาค้นคว้าทดลองวิธีสอนแบบใหม่ตามหลักการศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive Education) ซึ่งกำลังเฟื่องฟูอยู่ในต่างประเทศ โดยดำริของศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขณะที่ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการฝึกหัดครูมัธยม ครั้งที่ 45 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2496 มีคำสั่งให้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2496 ฯพณฯ พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ลงนาม [อักษรย่อ ต.อ. เครื่องหมายพระเกี้ยว]

พ.ศ.2497 เปิดสอนนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 สองห้องเรียน และชั้นมัธยมปีที่ 4 หนึ่งห้องเรียน เมื่อ 24 พฤษภาคม 2497 [จากบันทึกของศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล]

พ.ศ.2498 เป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน เนื่องจากการโอนแผนกฝึกหัดครูมัธยม ไปเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน สาขาแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ซึ่งยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เมื่อ 2496) สังกัดกรม การฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ [อักษรย่อ ต.อ.เครื่องหมายพระเกี้ยวธรรมจักร ผสมผสานระหว่างพระเกี้ยวกับธรรมจักรของกระทรวงศึกษาธิการ : แนวคิด ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล]

พ.ศ.2517 เป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เนื่องจากการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ต่อมาการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.2545 เปลี่ยนทบวงมหาวิทยาลัยเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.3 การจัดการศึกษาอบรม

ดำเนินการสอนด้านวิชาการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ (การศึกษาขั้นพื้นฐาน) ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลัก

พ.ศ.2497 เริ่มเปิดสอนชั้น ม.1 กับชั้น ม.4

พ.ศ.2499 มีชั้นเรียนครบตั้งแต่ชั้น ม.1 ถึงชั้น ม.6

พ.ศ.2504 มีชั้น ป.5 และเปลี่ยนชั้น ม.4 เป็น ม.ศ.1 ตามแผนการศึกษาฯ 2503

พ.ศ.2506 มีชั้นเรียนครบตามระบบ คือ ป.5–ป.7 กับ ม.ศ.1–ม.ศ.3 และเริ่มขยายชั้นเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4 แผนกทั่วไป เรียนเสริมวิชาเหมือนแผนกวิทย์)

พ.ศ.2507 มีชั้น ป.5-ป.7 และ ม.ศ.1-ม.ศ.5 ครบตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503

พ.ศ.2509 เปิดสอนแผนกวิทยาศาสตร์และแผนกศิลปะ เพิ่มขึ้นในชั้นมัธยมฯ ปลาย

พ.ศ.2521 ปรับระดับชั้น ป.7 เป็น ม.1 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520

พ.ศ.2523 ยุบชั้น ป.5 (ยังมีชั้น ป.6) เพื่อปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา(ชั้น ม.1 – ม.3 และชั้น ม.4– ม.6) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ระบบ 6 : 3 : 3

พ.ศ.2524 เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยสมบูรณ์ (ยังมีชั้น ม.ศ.4 และ ม.ศ.5) เปิดสอนวิชาบังคับ และวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 คือวิชาคหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม ศิลปหัตถกรรม และพาณิชยกรรม โดยจัดแผนการเรียนดังนี้คือ

- แผนการเรียนที่ 1 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (เรียนวิทยาศาสตร์ทุกวิชา)
- แผนการเรียนที่ 2 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (ไม่เรียนวิชาชีววิทยา)
- แผนการเรียนที่ 3 คณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ
- แผนการเรียนที่ 4 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาเยอรมัน)
- แผนการเรียนที่ 5 ภาษาอังกฤษ –สังคมศึกษา-ภาษาไทย (ยกเลิกในเวลาต่อมา)
- แผนการเรียนที่ 6 สังคมศึกษา -ภาษาไทย (ยกเลิกในเวลาต่อมา)

5 ตุลาคม 2524 เริ่มโครงการสอนวิชา Microcomputer Operator โดยมุ่งหมายจะทดลองใช้หลักสูตรวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐานธุรกิจ (Introduction to Business Application of Microcomputer) นอกเวลาเรียน ด้วยความสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าฯ และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฯ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการเสริมความสามารถและประสบการณ์ในวิชาธุรกิจศึกษา แล้วขยายโครงการเป็นวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และวิชาพื้นฐานคอมพิวเตอร์ ในโอกาสต่อมาตามลำดับ โดยมีสถานภาพเป็นหมวดวิชาและกลุ่มวิชาในปัจจุบัน

พ.ศ.2525 เปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์เป็นแห่งแรกของโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งต่อมา พ.ศ.2527 ได้รับเชิญเป็นโรงเรียนในโครงการทดลองดำเนินการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (สสวท.) เพื่อเตรียมเปิดเป็นวิชาเลือกเสรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527 และประกาศใช้หลักสูตรนี้ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2528 ซึ่งได้พัฒนาเป็นพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตรกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในเวลาต่อมา

พ.ศ.2526 ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ครบทุกชั้น (ม.1 ถึง ม.6)

พ.ศ.2537 เปิดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4–ม.5) โดยได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิญี่ปุ่นประจำประเทศไทย ในนามของรัฐบาลญี่ปุ่น ให้การอบรมอาจารย์ผู้สอน ส่งอาสาสมัครชาวญี่ปุ่นมาช่วยสอน และให้อุปกรณ์การสอนภาษาญี่ปุ่นทุกปีการศึกษา [ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารกับสังคมโลก และตระหนักถึงหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศ ในกระแสโลกาภิวัตน์]

พ.ศ.2538 เปิดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ สาขาภาษาจีนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวมเป็นภาษาต่างประเทศ 5 ภาษา [ด้วยหลักการและเหตุผลเดียวกับการเปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นดังกล่าวข้างต้น]

ต่อมาทั้งภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน ได้เปิดสอนเป็นวิชาเลือกตามความสนใจในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเริ่มตั้งแต่ชั้น ม.1 ในปีการศึกษา 2538

ปรับแผนการเรียนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อประสิทธิภาพการเรียน ดังนี้

- แผนการเรียนที่ 1 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (เรียนวิทยาศาสตร์ทุกวิชา)
- แผนการเรียนที่ 2 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (ไม่เรียนวิชาชีววิทยา)
- แผนการเรียนที่ 3 คณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ
- แผนการเรียนที่ 4 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาเยอรมัน)

ปีการศึกษา 2540 ปรับแผนการเรียนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- แผนการเรียนที่ 1 คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
- แผนการเรียนที่ 2 คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
- แผนการเรียนที่ 3 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาเยอรมัน)

จากการที่ประเทศไทยย่างเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่ทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดน ทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้และรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและกระตุ้นเร้าให้นักเรียนเกิดการตื่นตัว สนใจ และรู้จักวิธีที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้นจากสื่อต่าง ๆ โรงเรียนจึงได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นดังนี้

1. โครงการ “ห้องเรียนในฝัน” โดยดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย อาทิ เครื่องฉายภาพโปร่งแสง จอภาพ โทรทัศน์ เครื่องวีดีทัศน์ ประจำทุกห้องเรียน พร้อมทั้งมีเครื่องฉาย

ภาพนิ่ง สื่อทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัยอื่น ๆ ประจำอาคารเรียนสำหรับบริการให้ใช้ภายในห้องเรียน จำนวน 37 ห้อง นับเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

2. เปิดสอนโครงการนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษภาคภาษาอังกฤษ (EPTS : The English Program for Talented Students) โดยเริ่มต้นที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยความร่วมมือสนับสนุนของคณะกรรมการส่งเสริมกิจการโรงเรียนฯ และสมาคมศิษย์เก่าสาธิตปทุมวันโดยสภามหาวิทยาลัยฯ ได้รับหลักการของโครงการนี้เมื่อวันจันทร์ที่ 24 มีนาคม 2540

ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนได้ปรับแผนการเรียนให้เหมาะสมกับการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

- แผนการเรียนที่ 1 คณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
- แผนการเรียนที่ 2 คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
- แผนการเรียนที่ 3 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาเยอรมันและภาษาฝรั่งเศส)
- แผนการเรียนที่ 4 ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก

ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนได้ปรับแผนการเรียนให้เหมาะสมกับการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในระบบ Admissions ตามความต้องการของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ดังนี้

- สายวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย แผนการเรียนคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์
- สายอักษรศาสตร์ ประกอบด้วย
  - แผนการเรียนคณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ
  - แผนการเรียนภาษาต่างประเทศ (ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น)
  - แผนการเรียนภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ ก. (ทัศนศิลป์ นิเทศศิลป์ ดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์ และนิเทศศาสตร์)

ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนได้เพิ่มรายวิชาเอกของแผนการเรียนภาษาอังกฤษ–คณิตศาสตร์ ก อีก 3 สาขาวิชา คือ นิติรัฐ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ อาหารและโภชนาการ เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามศักยภาพของนักเรียนเอง

การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นและในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม โดยสอดแทรกกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิด และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้าไปในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือการฝึกสอน

การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีการศึกษาบัณฑิตนั้นเป็นการศึกษาวิทยาศาสตร์การสอนที่ต้องอาศัยวิทยาการ สหวิทยาการและสหองค์กรต่างๆ อย่างกว้างขวาง ที่ต้องกำหนดเป็นรายวิชาให้เรียนรู้รูปแบบทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แต่การศึกษาตลอดระยะเวลา 8 ภาคเรียนนั้นมักเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ภายใต้หรือเกิดขึ้นจากสถานการณ์เรียนรู้ที่ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันจัดขึ้นโดยมีเอกสาร ตำรา และสื่อนวัตกรรมต่างๆที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ส่วนการฝึกปฏิบัติสอนและฝึกงานจะเป็นเสมือนภาคปฏิบัติการหลอมรวมหรือบูรณาการทั้งศาสตร์และศิลป์ ทั้งทฤษฎี วิธี และกลวิธีที่ได้เรียนมาทั้งหมดให้ปรากฏเป็นแผนงาน ประมวลการสอน แผนการจัดการเรียนรู้และโครงสร้างสรรค์ต่างๆ โดยนิสิตเองอย่างครบวงจร ซึ่งเป็นกระบวนการที่เรียกว่าการฝึกหรือการศึกษาค้นคว้าหาประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1-4 แล้วจึงก้าวเข้าสู่ภาคสนามในระดับที่ 5 ที่เรียกว่า **"การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์**

2.1 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้แยกเป็น 2 คำคือ ***"ประสบการณ์"*** และ ***"วิชาชีพ"*** คำว่า ***"ประสบการณ์"*** แปลว่า ความจัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา ส่วนคำว่า ***"วิชาชีพ"*** แปลว่า อาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้และความชำนาญ รวมความได้ว่า ***"ประสบการณ์วิชาชีพ"*** แปลว่า ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำ หรือได้พบเห็นในอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้และความชำนาญ ดังนั้น ***"การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ"*** จึงเป็นกลวิธีเพื่อให้นักศึกษาได้กระทำแล้วคิดความจัดเจนในอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญ

ละเมียด ลิมอักษร (2521: 4) กล่าวว่า ***"การฝึกสอน"*** หมายถึงประสบการณ์ที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิต นักศึกษาครู จะต้องเข้าใจความมุ่งหมายอันแท้จริงของการฝึกสอน บทบาทที่สำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หน้าที่พึงมีต่ออาจารย์นิเทศ ตลอดจนความรับผิดชอบที่มีต่อโรงเรียนและต่อนักเรียน ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้เกิดความสนใจในการปฏิบัติงานและความมั่นใจในตนเองช่วยให้การฝึกสอนดำเนินไปด้วยดีความคิดริเริ่ม ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะเป็นประโยชน์ยิ่งแก่การเป็นครูในอนาคต

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2530: 1) กล่าวว่าการให้ความรู้ภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาครูโดยผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะทำให้ได้ครูที่ดีมีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เพราะการสร้างหรือทางผลิตครูนั้นจะให้ความรู้ทางทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ จำเป็นต้องฝึกหัดและฝึกฝนจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดี และเกิดความมั่นใจอันจะนำไปสู่ความศรัทธาในอาชีพจะเป็นประตูไปสูความมีวิญญาณของความเป็นครูที่สุด

เดโช สวนานนท์ (2544: 1) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาครูนั้น ได้จัดตามแนวทางความคิดทางการศึกษาว่าเป็นการฝึกแก้ปัญหาและมีความเชื่อว่าการเรียนรู้จากการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้จัดประสบการณ์ทางการสอนจริงให้กับนักศึกษา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะทำให้นักศึกษาตื่นตัวและเกิดความท้าทายต่อการเรียนวิชาชีพเพราะนักศึกษาได้สัมผัสนักเรียนโดยตรงและฝึก

ปฏิบัติการสอนที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง ปัญหาต่างๆ ที่พบในห้องเรียนทำให้นักศึกษาพิจารณาและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีการสอนที่เหมาะสม ต่อจากนั้นก็ติดตามผลเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วแล้วว่า "ทักษะต่าง ๆ ในวิชาชีพจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อผู้นั้นได้เผชิญกับปัญหาทางวิชาชีพใน สภาพการณ์ต่าง ๆ เท่านั้น"

การฝึกประสบการณ์ หรือประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง สมรรถนะของบุคคลด้านความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถพร้อมที่จะประกอบวิชาชีพครู ประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นรายวิชาการศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ เพื่อให้นิสิต นักศึกษาซึ่งได้ศึกษาวิชาชีพพื้นฐาน หลักและทฤษฎี หลักสูตรการสอนและวิชาอื่นๆ มาแล้ว ได้ฝึกฝนตนเองที่เรียกว่าฝึกสอน ฝึกงาน เป็นการทดลองประยุกต์วิทยาการความรู้ที่ได้ศึกษามาซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่าตนเองพร้อมที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครูหรือไม่ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552:)

บุคคลที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาประกอบวิชาชีพครู ซึ่งปัจจุบันหมายถึงอาชีพครูในระบบการศึกษาที่มีกฎหมายรองรับนั้น แม้จะอ้างว่ามีนิสัยรักความเป็นครู มีพรสวรรค์การเป็นครูมาโดยกำเนิดก็ตาม จะต้องผ่านหลักสูตรการฝึกฝนประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งสิ้นโดยไม่มีข้อยกเว้น

หลักสูตรและการสอนประสบการณ์วิชาครู ปรากฏชัดอยู่ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาด้านครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขและมาตรฐานกำหนดตำแหน่งหน้าที่ข้าราชการครู ตามติคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือ ก.ค.ศ.) ซึ่งจัดวางไว้เป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ประสบการณ์วิชาชีพครู 1 ศึกษาสังเกตธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก การจัดโรงเรียนและช่วยเหลือการทำงานของครูที่โรงเรียน

ระดับที่ 2 ประสบการณ์วิชาชีพครู 2 ศึกษาสังเกต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ฝึกทำและทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนการตรวจแบบฝึกหัด และการฝึกการสอนเด็กเป็นรายบุคคล ทดลองการปกครอง(การบริหารจัดการชั้นเรียน) เด็กกลุ่มย่อย

ระดับที่ 3 ประสบการณ์วิชาชีพครู เตรียมบทเรียนสั้นๆ สร้างตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ และทดลองสอนเป็นรายคาบภายใต้การอำนวยการของครูประจำชั้นหรือประจำวิชาตลอดจนช่วยงานธุรการทั่วไปของชั้นเรียนรวมทั้งการบริการในชั้นเรียนอื่นๆ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

ระดับที่ 4 การฝึกปฏิบัติการสอนและประสบการณ์วิชาชีพ โดยได้รับการนิเทศของสถาบันที่ตนเองศึกษา กับผู้บริหารและอาจารย์นิเทศประจำสถานศึกษานั้นๆ การสัมมนาก่อนระหว่างและหลังการฝึกปฏิบัติการสอนและประสบการณ์วิชาชีพ

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า **"การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ"** หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้นิสิต/นักศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ เจตคติ และทักษะความสามารถพร้อมที่จะประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้นิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ประสบการณ์ตรง มีโอกาสสัมผัสกับนักเรียน

ในโรงเรียน ตลอดจนบุคคลากรในโรงเรียน สามารถนำเอาทฤษฎีที่เรียนมาปฏิบัติทดลองใช้ การใช้จิตวิทยาสำหรับนักเรียน การเลือกเทคนิค/วิธีสอนที่เหมาะสม การแก้ปัญหาต่างๆ ที่ได้พบเห็นซึ่งอยู่ภายใต้การแนะนำของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น อันจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

2.2 อุดมการณ์วิชาชีพครู

อุดมการณ์ หรือจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพครูของคุรุสภานั้นได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาวิชาชีพครูว่าเพื่อ “สร้างเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นพลังแห่งความดีงามและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อสังคม” การที่จะถึงซึ่งอุดมการณ์ดังกล่าวนั้น จะต้องมีการเตรียมการวางแผนกำหนดขั้นตอน วิธีการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ มาตรฐานในการพัฒนาวิชาชีพและอื่นๆ อีกมากมาย

สำหรับในส่วนของวัตถุประสงค์นั้น ได้กำหนดขอบเขตไว้อย่างกว้างๆ เพื่อสะดวกในการปรับและกำหนดวัตถุประสงค์ย่อยของแต่ละกิจกรรมต่อไปได้ มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ให้เป็นวิชาชีพที่มุ่งสร้างเยาวชนและประชากรให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายตามที่รัฐกำหนดไว้

2. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ครูในการเป็นผู้นำ เพื่อพัฒนาสังคม ตลอดจนเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของครูให้มีสวัสดิภาพ มีสวัสดิการ และมีรายได้เหมาะสมแก่เกียรติศักดิ์ศรีและสถานภาพของปูชนียบุคคลอย่างแท้จริง

3. เพื่อพัฒนางานของคุรุสภา ให้เป็นองค์กรวิชาชีพครูที่เข้มแข็ง สามารถประสานงานและดำเนินการพัฒนาครู เป็นวิชาชีพที่สามารถส่งเสริมและเกื้อหนุนให้การจัดการศึกษาของชาติบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.3.1 ความมุ่งหมาย

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ศษ 561) เป็นวิชาภาคปฏิบัติในหมวดวิชาชีพครู ตามหลักสูตรการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีมาตรฐานด้านความรู้ ประสบการณ์ปฏิบัติงานวิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของคุรุสภา

2.3.2 คุณลักษณะบัณฑิต

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณภาพของประชากรเพื่อพัฒนาประเทศ ดังนั้นนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (หรือนิสิตที่จบหลักสูตรการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี) ต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. มีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนกรสอนให้บังเกิดผลต่อการศึกษาและผู้เรียน

3. มีสมรรถนะประจำสายงานและสมรรถนะเฉพาะของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้

3.2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระ

3.3 การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.5 การแก้ปัญหาและพัฒนางานด้วยกระบวนการวิจัย

2.4 รายวิชาศึกษา 561 การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์

2.4.1 วิสัยทัศน์

การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์เป็นองค์ประกอบและกระบวนการสำคัญในการสร้างเสริมความรู้ ความสามารถและเจตคติต่อวิชาชีพครู การจัดการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ที่ดีจะช่วยพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้คุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.4.2 หลักการ

การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์การณ์นอกจากจะเป็นรายวิชาที่สำคัญที่สุดในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตแล้ว ยังเป็นคุณสมบัติสำคัญที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมองค์กรครูทุกสถาบัน การจัดหลักสูตรการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์จึงจำเป็นต้องดำเนินการบนหลักการต่อไปนี้

1. การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์เป็นส่วนสำคัญที่สุดของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ที่ต้องดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดของสถาบันและสถานศึกษา ทั้งด้านระบบกระบวนการวิธีการและกำหนดระยะเวลาที่สอดคล้องกันกับหลักเกณฑ์และมาตรฐานขององค์กรวิชาชีพครู

2. การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ต้องดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาควิชาหลักสูตรและการสอนกับสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์วิชาชีพครูจริงอย่างเพียงพอและเป็นไปตามธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ธรรมชาติการเรียนการสอนซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของครู การนิเทศติดตามผลของอาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ต้องประเมินตามสภาพที่แท้จริงและเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างอาจารย์นิเทศทุกฝ่าย และผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. สถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกสอนจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกฝนและให้ประสบการณ์ที่ดีแก่นิสิตฝึกสอนและฝึกงานอย่างหลากหลายและรอบด้านเพื่อปลูกฝังเจตคติที่เหมาะสมและเสริมสร้างจิตวิญญาณการเป็นครู

2.4.3 โครงสร้างและขอบข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตกำหนดให้นิสิตมีเวลาในการฝึกปฏิบัติการสอนและประสบการณ์วิชาชีพไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา ในระบบทวิภาค นิสิตจะต้องปฏิบัติการสอนและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเต็มตามเวลาที่สถานศึกษานั้นเปิดทำการ

ระยะเวลาปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ภาคเรียนที่ 1 16 พฤษภาคม 2554 – 30 กันยายน 2554

ภาคเรียนที่ 2 31 ตุลาคม 2554 – 20 กุมภาพันธ์ 2554

หมายเหตุ

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 ภาคเรียน คิดเป็นระยะเวลาประมาณ 16 สัปดาห์
2. นิสิตต้องมีเวลาปฏิบัติการสอนจริงไม่น้อยกว่า 10 คาบต่อสัปดาห์
3. นิสิตต้องไปปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ ณ สถานศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนดตลอดระยะเวลาทำการ จะหยุดหรือขาดมิได้ นอกจากเจ็บป่วยหรือมีกิจจำเป็นที่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษาเป็นกรณีๆไป

กรอบภารกิจการฝึกปฏิบัติการสอนและประสบการณ์วิชาชีพประกอบด้วย

1. การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน
2. การพัฒนาบทเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาและแก้ปัญหาของผู้เรียน
4. การแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน
5. การฝึกประสบการณ์งานบริการของโรงเรียน
6. การศึกษาและบริการชุมชน
7. การปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายโดยชอบจากสถานศึกษา

2.5 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ และกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุม เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไว้ 3 ด้าน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548: 5-7) ประกอบด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพจะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการฏิบัติงานจะต้องมีกาพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถและความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพองการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพได้

3. มาตรฐานกาพฏิบัติดนหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติดนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไป

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า **"มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา"** เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการ อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพให้สมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงและได้รับการยกย่องจากสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ก: 61-62) ได้กำหนดตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและปัจจัยเพื่อการประเมินภายนอกไว้ 4 มาตรฐาน 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านมีวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจ เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณด้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติและบุคลิกภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

2. มาตรฐานด้านมีความสามารถในการจัดการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตร และเป้าหมายการจัดการรักษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรีบนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความรู้ความสามารถในการเรียนการสอน และการนำการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ

3. มาตรฐานด้านความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคาะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีความสามารถในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาสถานการณ์ได้

4. มาตรฐานด้านคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีคุณวุฒิ มีความถนัด มีความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติการสอน

ที่กล่าวมา มาตรฐานวิชาชีพครู คือ บรรทัดฐานเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติหน้าที่สำหรับครูและผู้ที่ประกอบอาชีพครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพครูด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้านคุณวุฒิความรู้และความรับผิดต่องานที่ปฏิบัติ

3. ทัศนคติ

3.1 ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ มีผู้ได้ให้ความหมายไว้มากมายซึ่งแตกต่างกันไปดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2540: 191) ให้ความหมายทัศนคติ คือ สิ่งซึ่งเราทำการอธิบายด้วยวิธีการอ้างอิง ถึงสิ่งที่อยู่ในความนึกคิดของผู้บริโภค ซึ่งสิ่งที่เป็นสาเหตุที่อยู่ภายในดังกล่าวนี้เอง ที่เป็นเหตุทำให้มีผลกระทบต่อแบบของพฤติกรรมที่แสดงออก ที่ซึ่งเป็นส่วนที่สามารถสังเกตเห็นได้

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท (2543: 20) ได้อธิบายได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดๆ ได้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ และเป็นแนวโน้มที่จะแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้น

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2543: 88) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรม คนแต่ละคนมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยแตกต่างกัน ทัศนคติแม้จะเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม (Abstractions) แต่เป็นสิ่งที่เป็นจริงเป็นจังสำหรับบุคคลที่มีทัศนคตินั้น คนเราอาจจะมีทัศนคติหลายอย่างรวมกัน แต่ก็อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างในสิ่งที่รวมกันนั้นแตกต่างกัน หรือตรงข้ามกับคนอื่นได้ อิทธิพลของทัศนคติมีมากมายแทบจะกล่าวได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตขึ้นอยู่กับทัศนคติของบุคคลเหล่านั้นไม่ ว่าเรื่องเล็กเรื่องสำคัญเพียงใด เช่น การเมือง การสมรส ศาสนา นิสัยการรับประทานอาหาร การศึกษา แฟชั่น การเลี้ยงดูแลบุตร ความอคติทางเชื้อชาติและการคมนาคม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542: 44) ให้ความหมายทัศนคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้บริโภคเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต โดยใช้เป็นตัวเชื่อมระหว่าง ความคิด และพฤติกรรม นักการตลาดนิยมใช้เครื่องมือการโฆษณา เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และตราสินค้า

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 106) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่างๆ อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้

เสรี วงษ์มณฑา (2542: 106) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือความคิด ทัศนคติเป็นสิ่งที่จะชักนำบุคคลให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งนักการตลาดจำเป็นต้องใช้เครื่องมือการตลาดเพื่อกำหนดทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ หรือชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวกต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะมีผลชักนำให้เกิดพฤติกรรมการซื้อสินค้า แต่ในความหมายของศัพท์คือ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ (Readiness to act) ถ้าเรามีท่าทีความรู้สึกหรือทัศนคติในเชิงบวก เราย่อมปฏิบัติออกมาในทางบวก แต่ถ้าเรามีท่าทีความรู้สึกในเชิงลบ เราก็ปฏิบัติออกมาในทางลบ ทัศนคติจึงมีลักษณะ

ชิฟแมนและคานัค (Schiffman & Kanuk.n.d. อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2539: 188) ให้ความหมายทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงที่เรียนรู้ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ซิลเวอร์แมน (Silverman.n.d. อ้างถึงใน ศุภร เสรีรัตน์. 2544: 171) ให้ความหมายทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อลักษณะใดๆ โดยเฉพาะสำหรับตัวกระตุ้น ได้แก่บุคคล วัตถุ และสถานการณ์

โมเวนและไมเนอร์ (Moven and Minor.n.d. อ้างถึงใน อดุลย์ จาตุรงคกุล. 2543: 190) ให้ความหมายทัศนคติ คือ แกนกลางของความรู้สึกชอบและไม่ชอบขอบบุคคล กลุ่มสถานการณ์ สิ่งของและความคิดเห็นที่เรามองไม่เห็น

โบวี่ ฮุสตัน และทริล (1995: 121) ให้ความหมายทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงในด้านบวก หรือความโน้มเอียงในด้านลบของบุคคลที่มีต่อสินค้า บุคคล สถานที่ แนวคิดหรือประเด็นต่างๆ ซึ่งมีทัศนคติมีความสำคัญมากต่อนักการตลาด เพราะทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อกระบวนการซื้อ และการกระทำการซื้อของผู้บริโภคทั้งหลาย

คำว่า Attitude ภาษาไทยมีคำหลายคำ เช่น ทัศนคติ เจตคติ ท่าทีความรู้สึก แต่ในความหมายของศัพท์ คือ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ (Readiness to act) แต่ถ้าเรามีท่าทีความรู้สึก หรือทัศนคติในเชิงบวก เราย่อมปฏิบัติออกมาในทางบวก แต่ถ้าเรามีท่าทีความรู้สึกในเชิงลบ เราก็ปฏิบัติออมาในทางลบ ทัศนคติจึงมีลักษณะ

ทัศนคติเชิงบวก (Positive attitude) —ทำให้เกิด→ การปฏิบัติออกมาในทางบวก (Act positively)

ทัศนคติเชิงลบ (Negative attitude) —ทำให้เกิด→ การปฏิบัติออกมาในทางลบ (Act negatively)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2001: 56) กล่าวว่า เจตคติ บางครั้งเรียกว่า ทัศนคติ ซึ่งมีความหมายสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ หลังจากที่บุคคลได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นความรู้สึกนี้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบและสนับสนุน

1.2 ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบและไม่สนับสนุน

1.3 ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใด ๆ

2. บุคคลแสดงความรู้สึกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งแบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 พฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ มีการกล่าวสนับสนุน ท่าทางหน้าตาบอกความพึงพอใจ

2.2 พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แสดงออก หรือความรู้สึกที่เป็นกลางง

John C.Mowen และ Minor (John C.Mowen & Minor อ้างถึงใน อดุลย์ จาตุรงคกุล. 2543: 190) ได้ให้คำนิยมของทัศนคติไว้ว่าเป็น "แกนกลางของความรู้สึกและไม่ชอบของบุคคล กลุ่มสถานการณ์ สิ่งของและความคิดเห็นที่เรามองไม่เห็น" จากคำนิยามนี้ เห็นได้ว่าทัศนคติในความนึกคิดของคนไทยคือ "ใจ" นั่นเอง เพราะความรู้สึกดังกล่าวแสดงแนวโน้มที่จะก่อปฏิกิริยาตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ตรายี่ห้อ เพราะผู้บริโภคเคยเรียนรู้มาเช่นนั้น นอกจากนั้นเราถือได้ว่า ทัศนคติ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันเกิดจากตัวบุคคล และมีความสัมพันธ์ กับภาพพจน์ของตรายี่ห้อ ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็คือ ทัศนคตินั้น ยากต่อการเปลี่ยนแปลง และไม่อาจทำลายพฤติกรรมได้ถูกต้องเสมอไป ยิ่งกว่านั้น ถ้าผู้บริโภคมีทัศนคติในทางลบด้วยแล้ว ก็ยากที่นักการตลาดจะทำการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การมีทัศนคติต่อบริษัท หรือสินค้า จะมีทัศนคติในทางลบด้วยแล้ว ก็ยากที่นักการตลาดจะทำการเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย การมีทัศนคติต่อบริษัท หรือสินค้าจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลว ของกลยุทธ์การตลาดของบริษัทเป็นอย่างมากทีเดียว

ออลพอร์ท (Allport อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตนโรจน์. 2544: 56) กล่าวว่า เจตคติบางครั้งเรียกว่า ทัศนคติ มีความหมายตามคำอธิบายของนักจิตวิทยา ได้ให้คำนิยามของเจตคติไว้ว่า เป็นสภาวะของความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคล ที่มีต่อบุคคลสิ่งของ และสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติจึงก่อรู้ไปดังนี้

1. เกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมในสังคม
2. การสร้างความรู้สึกจากประสบการณ์ของตนเอง
3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากเดิม อาจมีทั้งด้านบวก และลบ จึงส่งผลถึงทัศนคติต่อสิ่ง ใหม่ๆ ที่คล้ายกัน
4. การเลียบแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญและรับเอาทัศนคตินั้นมาเป็นของตน

เบลกิน และสภายเดล (อ้างถึงในปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544: 56) ได้ให้ความสำคัญของทัศนคติไว้ว่า เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่พอใจ หรือไม่พอใจ ต่อสถานการณ์ต่างๆ ทัศนคติจึงมีความหมายสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบและสนับสนุน

1.2 ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบและไม่สนับสนุน

1.3 ความรู้สึกที่เป็นกลาง ไม่มีความรู้สึกใดๆ

2. บุคคลแสดงความรู้สึกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งแบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะคือ

2.1 พฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ มีการกล่าวสนับสนุน ท่าทางหน้าตาบอกความพึงพอใจ

2.2 พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แสดงออก หรือความรู้สึกที่เป็นกลาง

โบการ์ดัส (Bogardus 1931 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติ คือ แนวโน้มของกริยาอาการที่จะเห็นด้วย หรือต่อต้านบางสิ่งบางอย่างของสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ แล้วแต่จะเห็นว่าสิ่งนั้นมีค่าทางบวก หรือทางลบ

กิลฟอร์ด (Guilford 1939 : 336) กล่าวว่าทัศนคติ หมายถึง อารมณ์ที่ซับซ้อนของบุคคลในการที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สถาบัน หรือเรื่องราวทางสังคม

นิวคอมบ์ (Newcomb 1954 : 128) กล่าวว่าทัศนคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจ ที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคตินี้จะแสดงออกทางด้านพฤติกรรม คือ แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบ เรียกว่า ทัศนคติในทางบวก แต่ถ้าเป็นทัศนคติในทางลบ

จะแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ ส่วนทัศนคติอีกแบบหนึ่งคือ ความรู้สึกเฉยๆ เป็นทัศนคติแบบกลาง ๆ

กู๊ด (Good 1959 : 48) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นเข้าหา หรือหนี หรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รัก เกลียด กลัว ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ๆ

แมคโดแนลด์ (McDonald 1959 : 564) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงหรือสภาวะความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางใดทางหนึ่ง

ฮิลการ์ด (Hilgard 1962 : 564) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง พฤติกรรม หรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อแนวความคิดหรือสถานการณ์ใด ๆ ในทางเข้าหา หรือออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในทางที่เอนเอียงในลักษณะเดิมเมื่อได้พบกับสิ่งดังกล่าวอีก

เคนเลอร์ (Kendler 1963 : 572) กล่าวว่าทัศนคติ คือภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุน หรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบัน หรือแนวความคิดบางอย่าง

เทอร์สโตน (Thurstone 1976 : 77) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง เป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อนาสตาซี (Anastasi 1968 : 479 - 480) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นพวก ๆ ในทางชอบหรือไม่ชอบ เช่น เชื้อชาติ หรือกลุ่มเผ่าพันธุ์ ประเพณี เรื่องใดเรื่องหนึ่ง สถาบันใดสถาบันหนึ่ง เป็นที่เห็นชัดว่าตามคำจำกัดความ เราสังเกตทัศนคติ โดยทางตาไม่ได้ แต่สรุปพาดพิงตามพฤติกรรมที่แสดงออกทางภาษาและไม่ใช่ภาษา

ออลพอร์ท (Allport 1969 : 142) กล่าวว่าทัศนคติ คือ ความพร้อมทางจิต ซึ่งมีมาจากประสบการณ์ซึ่งจะมีผลต่อทิศทาง การกระทำของบุคคลที่มีต่อสิ่งของสภาพการณ์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึง พฤติกรรม หรือความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ

3.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

เจนกิ้นส์ (Jenkins.n.d. อ้างถึงใน อดุลย์ จาตุรงคกุล. 2543: 192) แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (Cognitive element) หมายถึง อาการทางวัตถุที่ทัศนคติเข้าไปเกี่ยวข้องและได้รับการนึกเห็นภาพพจน์ หรือความเชื่อที่ช่วยสร้างคุณค่าประกอบด้วยความเชื่อต่างๆ

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับชอบ (Affective element) หมายถึง ความรู้สึกของการชอบ และไม่ชอบ ที่บุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าเรารู้สึกอย่างไร มีทั้งความรู้สึกในทางบวก และทางลบ

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับความตั้งใจก่อพฤติกรรม (Behavioral element) หมายถึง แนวโน้มที่จะมีการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่คนเรามีทัศนคติเกี่ยวข้องในสิ่งนั้น

การแสดงออกทางทัศนคติโดยอาศัยพฤติกรรม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ (Nunnally 1959 : 8) คือ

1. การแสดงออกมาในทางพึงพอใจ ชอบ ถ้าคนมีทัศนคติแบบนี้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะทำให้คนอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิมาน (positive)

2. แสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ถ้าคนมีทัศนคติแบบนี้ต่อสิ่งเร้าอย่างหนึ่งอย่างใดก็จะทำให้คนเบื่อหน่าย ชิงชัง อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative)

3.3 คุณสมบัติและลักษณะของทัศนคติ

นัลแนลลี (Nunnally 1959: 300 – 301) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ 3 ประการ คือ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติ เป็นสภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะมันเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นก็จะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นๆ ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจาก แต่ละบุคคล ต่างก็สะสมประสบการณ์การรับรู้ และการเรียนรู้มาเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามทัศนคติ อาจมีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

ดู๊บ เชน ฮอฟแลนด์และคณะ เชอร์รีฟ และเชอร์รีฟ ซอว์และไรท์, แคร์ซและคณะ, แมคเดวิด และฮาวารี (อ้างถึงใน จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. 2538; อ้างอิงใน ประธาน ธัญญเจริญ. 2550: 15 – 16) ได้รวบรวมลักษณะที่สำคัญของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากการสะสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติมีคุณลักษณะของการประเมิน (Evaluative nature) ทัศนคติเกิดจากการประเมินความคิด หรือความเชื่อที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งของ บุคคลอื่น หรือเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นสื่อกลางทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง

3. ทัศนคติมีคุณภาพและความเข้ม (Quality and intensity) คุณภาพและความเข้มของทัศนคติจะเป็นสิ่งที่บอกถึงความแตกต่างของทัศนคติที่แต่ละคนมีต่อสิ่งต่าง ๆ คุณภาพของทัศนคติเป็นสิ่งที่จากการประเมิน เมื่อบุคคลประเมินทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็อาจมีทัศนคติทางบวก (ความรู้สึกชอบ) หรือทัศนคติทางลบ (ความรู้สึกไม่ชอบ) ต่อสิ่งนั้น

S 41384 5.2

4. ทัศนคติมีความคงทนไม่เปลี่ยนง่าย (Permanence) เนื่องจากทัศนคติ เกิดจากการสะสมประสบการณ์ และผ่านกระบวนการเรียนรู้มามากอย่างไรก็ตาม แม้ทัศนคติจะมีความคงทนก็จริง แต่ก็ไม่จำเป็นที่เราต้องมีทัศนคติเช่นนั้นตลอดไป

5. ทัศนคติต้องมีที่หมาย (Attitude object) ที่หมายเหล่านี้ เช่น วัตถุ สิ่งของ คน สถานที่ หรือเหตุการณ์

6. ทัศนคติมีลักษณะความสัมพันธ์ทัศนคติแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลกับวัตถุสิ่งของบุคคลอื่น หรือสถานการณ์

ชิฟแมน และคานัค (Schiffman and Kanuk. n.d. อ้างถึงใน เสรี วงษ์มณฑา. 2542: 106-107) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของทัศนคติว่ามี 4 ประการ คือ

1. ทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งสิ่งหนึ่งประกอบด้วย แนวความคิดการบริโภคเฉพาะอย่าง หรือแนวความคิดที่สัมพันธ์กับการตลาด

2. ทัศนคติเป็นเรื่องของสิ่งสะสมในสมองที่ได้เรียนรู้มา ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์โดยตรง ข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลอื่นและการเปิดรับจากสื่อมวลชน

3. ทัศนคติไม่เปลี่ยนแปลง มีแนวโน้มจะคงเส้นคงวา และมีความสอดคล้องกัน เป็นไปในทางเดียวกัน

4. ทัศนคติเกิดขึ้นภายใต้สภาวะแวดล้อม เหตุการณ์ และสถานการณ์ ที่สิ่งแวดล้อมถูกกระทบโดยสถานการณ์

จากคุณสมบัติและลักษณะที่สำคัญของทัศนคติที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทัศนคติมีคุณสมบัติและลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากการสะสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ได้เกิดมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติมีคุณลักษณะของการประเมิน (Evaluative nature) เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการประเมินความคิด หรือความเชื่อที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งของ บุคคลอื่น หรือเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นสื่อกลางทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง

3. ทัศนคติมีคุณภาพและความเข้ม (Quality and intensity) ที่บอกถึงความแตกต่างของทัศนคติที่แต่ละคนมีต่อสิ่งต่าง ๆ

4. ทัศนคติมีความคงทนไม่เปลี่ยนง่าย (Permanence) เนื่องจากทัศนคติ เกิดจากการสะสมประสบการณ์ และผ่านกระบวนการเรียนรู้มามาก ถึงแม้ทัศนคติจะมีความคงทน แต่ก็ไม่จำเป็นที่ต้องมีทัศนคติเช่นนั้นตลอดไป สามารถเปลี่ยนแปลงได้

5. ทัศนคติต้องมีที่หมาย (Attitude object) ซึ่งที่หมายเหล่านี้ ได้แก่ วัตถุ สิ่งของ คน สถานที่ หรือเหตุการณ์

6. ทัศนคติมีลักษณะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับวัตถุสิ่งของ บุคคลอื่น หรือสถานการณ์ เนื่องจากทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก

3.4 ประเภทของทัศนคติ

วอลเลอร์ส (Walter. 1978: 261; อ้างถึงใน ศุภร เสรีรัตน์. 2544: 173) แบ่งประเภททัศนคติไว้ 5 ประเภท ได้แก่

1. ความเชื่อ (Beliefs) คือ ความโอนเอียงที่ทำให้ต้องยอมรับ เพราะเป็นข้อเท็จจริง และเป็นสิ่งที่มีการสนับสนุนโดยความเป็นจริง หรือข้อมูลอื่นๆ ที่มีน้ำหนักมาก ส่วนใหญ่ความเชื่อจะเป็นสิ่งที่มีเหตุผลที่ถาวรแต่อาจจะมีหรือไม่มีความสำคัญก็ได้

2. ความคิดเห็น (Opinions) คือ ความโน้มเอียงที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความแน่นอน ความคิดเห็น มักเกี่ยวข้องกับคำถามในปัจจุบันและง่ายที่จะเปลี่ยนแปลง

3. ความรู้สึก (Feelings) คือ ความโน้มเอียงซึ่งมีพื้นฐานมาจากอารมณ์โดยธรรมชาติ

4. ความโอนเอียง (Inclination) คือ รูปแบบบางส่วนของทัศนคติเมื่อผู้บริโภคอยู่ในภาวะที่ตัดสินใจไม่ได้

5. ความมีอคติ (Bias) คือ ความเชื่อทางจิตใจที่ทำให้เกิดอคติหรือความเสียหายในทางตรงข้ามกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่

3.5 การเกิดทัศนคติ (Attitude formation)

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ (2543: 23.) ทัศนคติเป็นสิ่งที่จากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Source of attitude) ต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย แหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติที่สำคัญ มีดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่าง ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ดี หรือไม่ดี จะทำให้บุคคลนี้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ (Communication from other) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากผู้อื่นได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ โดยชั้นแรก เมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น บุคคลจะสังเกตว่าคนอื่นๆ ปฏิบัติอย่างไร ขั้นต่อไปบุคคลเหล่านั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของทัศนคติ

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านั้นจะเป็นแหล่งที่มีและสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้าง หรือการเกิดทัศนคติ

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ (2543: 23) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีต่ออิทธิพลต่อการสร้าง หรือการเกิดทัศนคติมี 3 ประการดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลทุกคน ตั้งแต่เกิดจนตาย วัฒนธรรมของชาติต่างๆ มักจะแตกต่างกันไปเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน สถาบันต่างๆ ในสังคม ตลอดจนสื่อมวลชน ต่างมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทั้งสิ้น

2. ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่อบรมให้เรียนรู้ จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างทัศนคติ

3. กลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มสังคม (Social group) เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมาก เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการยอมรับจากกลุ่มหรือต้องการเพื่อนนั่นเอง

4. บุคลิกภาพ (Personality) ลักษณะของบุคคลภาพมีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลมาก เช่น พวกชอบออกสังคม พวกหนีสังคม พวกชอบเด่น หรือพวกอ่อนน้อม จะมีทัศนคติไม่เหมือนกัน

5. การตลาดทางตรง (Direct marketing) จากการที่นักการตลาด หันมาใช้การตลาดทางตรงมากขึ้น ด้วยวิธีการติดต่อส่งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า ไปยังผู้บริโภคโดยตรง โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคขนาดเล็ก และนำเสนอผลิตภัณฑ์เฉพาะที่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้เต็มที่ ซึ่งเรียกว่า นิชมาร์เก็ตติ้ง (Niche marketing) ซึ่งอาจจะเป็นการเจาะกลุ่มลูกค้าโดยยึดถือพฤติกรรม จิตวิทยา หรือหลักการทางภูมิศาสตร์ก็ตาม วิธีการตลาดเช่นนี้ สามารถสร้างทัศนคติได้ดีกว่า การทำตลาดแบบมวลชน (Mass marketing)

3.6 การวัดทัศนคติ

บุคคลสามารถแสดงทัศนคติออกได้ 3 ประเภท คือ (ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ. 2543: 24)

1. ประเภทแรก คือ ทัศนคติเชิงบวกหรือทัศนคติที่ดี เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออกหรือมีความรู้สึก หรืออารมณ์จากการโต้ตอบในด้านดีต่อบุคคลหรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง ต่อหน่วยงาน องค์การสินค้า บริการ สถาบัน และการดำเนินการขององค์การฯ เช่น กลุ่มชาวเกษตรกรย่อมมีทัศนคติทางบวก หรือมีความรู้สึกที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตร และให้ความสนับสนุนร่วมมือด้วย การเข้าเป็นสมาชิกและร่วมในกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ

2. ประเภทที่สอง คือ ทัศนคติเชิงลบหรือทัศนคติที่ไม่ดี เป็นทัศนคติที่สร้างความรู้สึกไปในทางเสื่อมเสีย ไม่มีความเชื่อถือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใด ปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์การสถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์การ และอื่นๆ เช่น พนักงาน เจ้าหน้าที่บางคน อาจมีทัศนคติเชิงลบต่อบริษัท ก่อให้เกิดอคติขึ้นในจิตใจของเขาจนพยายามประพฤติ และปฏิบัติต่อต้านกฎระเบียบของบริษัทอยู่เป็นประจำ

3. ประเภทที่สาม คือ ทัศนคติของบุคคลที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์การอื่นๆ โดยสิ้นเชิง นักศึกษาบางคนอาจมีทัศนคตินิ่งเฉย ไม่มีความคิดเห็นต่อปัญหาโต้เถียงเรื่องกฎระเบียบว่าด้วยเครื่องแบบนักศึกษา

ทัศนคติทั้งสามประเภทนี้ บุคคลจะมีเพียงประเภทเดียว หรือหลายประเภทรวมกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในเรื่องความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด หรือค่านิยม และอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำ หรือสถานการณ์เป็นต้น ซึ่งถ้าทัศนคติของบุคคลแต่ละคนถูกกระตุ้นให้แสดงออกมาในความรู้ของความเห็นร่วมกัน ก็จะเปลี่ยนเป็น "มติสาธารณชน"

การวัดทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพราะการรู้ถึงทัศนคติของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่งว่าเป็นไปในทิศทางใด ย่อมจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทำนายพฤติกรรมที่อาจจะเกิดขึ้นได้ของบุคคลนั้นได้ และสามารถวางแผนดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับบุคคลหรือกลุ่มคนนั้นได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543: 130) กล่าวว่า ทัศนคติมีเทคนิควิธีการหลายวิธีซึ่งแตกต่างกันออกไป ได้แก่

1. การวัดทัศนคติโดยใช้ช่วงปรากฏเท่ากัน (Equal appearing interval) วิธีการนี้สร้างขึ้นโดยเธอรัสโตน (Thurastone) มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ คือ ขั้นแรกต้องทำการสร้างข้อความที่แทนความรู้สึกของกลุ่มบุคคลให้ได้ข้อความมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนำไปให้ตุลาการพิจารณา ให้เห็นต่อข้อความที่สร้างขึ้นมา โดยเรียงลำดับความเห็นด้วยมากที่สุด ไปจนถึงเห็นตัวอย่างมากจำนวน 11 ลำดับ แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งสัมประสิทธิ์สหพันธ์นี้ได้จากการให้ระดับข้อความต่างๆ ทั้งหมดจากคณะตุลาการ

2. การวัดทัศนคติโดยใช้วิธีการลิเคิร์ท (Likert method of summated ratings) วิธีการนี้สร้างขึ้นโดยเรอนิส ลิเคิร์ท (Renis Likert) โดยการสร้างข้อความขึ้นหลายๆ ข้อความให้ครอบคลุมหัวข้อที่จะศึกษา การตอบแบบสอบถามนี้มีให้เลือก 5 ข้อ คือ 1.เห็นด้วยอย่างมาก 2.เห็นด้วย 3.ไม่แน่ใจ 4.ไม่เห็นด้วย 5.ไม่เห็นด้วยอย่างมาก การให้คะแนนอาจให้ตั้งแต่ 0 ถึง 4 หรือจาก 1 ถึง 5 การตีความหมายของคะแนนไม่แตกต่างกัน

3. การวัดทัศนคติโดยวิธีวิเคราะห์สเกล (Scalergram analysis) วิธีวิเคราะห์สเกลนี้เป็นวิธีการที่อธิบาถึงขบวนการในการประเมินผลกลุ่มของข้อความกลุ่มหนึ่งๆ ว่าเป็นไปตามข้อจำกัด หรือครบถ้วนตามลักษณะที่ถูกต้องในการสร้างสเกลโดยวิธีของ กัทแมน (Guttman) หรือไม่เท่ากันนั้น ตามความคิดเห็น กัทแมน (Guttan) เชื่อว่าในสเกลสำหรับวัดทัศนคติควรเลือกข้อความจำนวนเล็กน้อย (4-6 ข้อความ) โดยเลือกจากข้อความหลายๆ ข้อความ ซึ่งเห็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด

4. การวัดทัศนคติโดยวิธีจำแนกความหมาย (Semantic differential) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดรวบยอด ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มที่เราศึกษา โดยทั่วไปสเกลแบบเทคนิคความหมายจำแนกจะประกอบด้วยข้อให้เลือก 7 ข้อ จะให้กลุ่มบุคคลที่จะศึกษาประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สเกลนี้ให้ผู้ตอบประเมินค่ามากน้อย เช่น ดี-เลว ช้า-เร็ว สะอาด-สกปรก เป็นต้น โดยการประเมินนั้นจะใช้คำคุณศัพท์ ซึ่งตรงกันข้ามกัน ดังตัวอย่างที่กล่าวมา และลำดับข้อความมากน้อย จากด้านหนึ่งไปสู่อีกด้านหนึ่งทั้งหมด 7 อันดับ ซึ่งสามารถวัดได้หลายวิธี ดังนี้

4.1 การวัดโดยการประมาณความรู้สึกของตนเอง (Self-report measures) เป็นวิธีวัดทัศนคติทางสังคม มีนักจิตวิทยาสร้างเครื่องมือขึ้น เพื่อวัดเป็นมาตรส่วนประมาณความรู้สึก ซึ่งมีอยู่หลายสเกลที่เป็นที่ยอมรับมาก

4.1.1 สเกลของเธอร์สโตน (The thurstone scale) สร้างโดย หลุยส์ เธอร์สโตน (Louis Thurstone) ในปี ค.ศ.1982 มีทั้งหมด 11 ระดับความรู้สึก โดยระดับที่ 1-5 เป็นทัศนคติทางบวก และระดับที่ 6 เป็นความรู้สึกกลาง ๆ และระดับที่ 7-11 เป็นทัศนคติทางลบ

4.1.2 สเกลของลิเคอร์ท (The likert scale) สร้างโดย เรสซิส ลิเคอร์ท (Rensis Likert) ในปี ค.ศ.1930 มีทั้งหมด 5 ระดับความรู้สึก ต่อไปนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.1.3 สเกลของโบกาณ์ดัส (The bogardus scale) สร้างโดย อิโมรี โบการ์ดัส (Emory Bogardus) ในปี ค.ศ.1957 เป็นสเกลที่วัดทัศนคติด้านสังคม โดยสร้างคำถาม 7 ข้อ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเฉพาะข้อที่ตรงกับความรู้สึกเพียงข้อใดข้อหนึ่ง หรืออาจกว่าหนึ่งข้อขึ้นไป

4.1.4 สเกลที่ใช้ความหมายของคำที่แตกต่างกัน สร้างโดย ออสกู๊ด ซูซี และแทนแนนเบอร์ม ในปี ค.ศ.1957 เป็นสเกลที่ใช้คำหรือวลีที่มีความหมายตรงกันข้ามเป็นคู่ๆ มีสเกลที่ประมาณความรู้สึก 7 ระดับในแต่ละวลี และแบ่งการวัดทัศนคติเป็น 3 สเกล คือ

4.1.4.1 สเกลประเมินผล (Evalutive scale) เป็นการวัดด้านการประเมินความรู้สึกได้แก่ ดี-เลว ชอบ-ไม่ชอบ

4.1.4.2 สเกลที่แสดงถึงพลัง (Potency scale) เป็นการวัดความแข็งแรง ได้แก่ แข็ง-อ่อน หนัก-เบา

4.1.4.3 สเกลที่แสดงถึง การแสดงออก หรือการเคลื่อนไหว (Active scale) เป็นการแสดงเคลื่อนไหวโดยใช้คำศัพท์อธิบาย ได้แก่ ช้า-เร็ว

4.1.5 สเกลที่ใช้คำถามในทำนองการยอมรับหรือปฏิเสธ สร้างโดยแอลพอร์ท และฮาร์ดแมน (Allport and Hardman) สเกลนี้จะให้ผู้ตอบแสดงทัศนคติตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น ได้แก่ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ชอบ-ไม่ชอบ

4.1.6 สเกลที่ใช้เครื่องหายปลายปิด สร้างโดยแคมเบล และชูแมน สเกลเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบทัศนคติได้แสดงความรู้สึกที่แท้จริงตามธรรมชาติ เป็นการแสดงทัศนคติที่อิสระโดยที่ผู้ถามหรือผู้วิจัยไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า

4.2 การวัดโดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดง สร้างโดย ลา ปิแอร์ ในปี ค.ศ.1934 โดยการสร้างสถานการณ์ขึ้นระยะหนึ่งจนกระทั่งเกิดความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสถานการณ์นั้นแล้ว ผู้วัดทัศนคติต้องสังเกตพฤติกรรมที่เขาแสดงออกตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดการสร้างสถานการณ์

4.3 การวัดโดยการตีความหมายหรือแปลความหมายจากปฏิกิริยาที่บุคคลแสดงต่อสิ่งเร้าบางชนิด ซึ่งเทคนิคนี้มีหลายวิธี ได้แก่ การดูภาพแล้วเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากภาพ การดูภาพหยดหมึกแล้วบอกว่าภาพที่เห็นคืออะไร พร้อมเหตุผลว่าทำไมจึงเห็นภาพเช่นนั้น และการทำนายพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นของบุคคลหรือละคร เป็นต้น

จากเทคนิควิธีการวัดทัศนคติที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการวัดโดยการประมาณความรู้สึกของตนเอง (Self-report measures) สำหรับมาตรส่วนประมาณความรู้สึกนั้นผู้วิจัยใช้สเกลของลิเคอร์ท (The likert scale) ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับความรู้สึก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากเทคนิควิธีนี้ง่ายต่อการสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.7 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ทัศนคติมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การรู้ถึงทัศนคติของบุคคล หรือกลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นไปในทิศทางใด ย่อมจะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง สามารถวางแผน และดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับบุคคล หรือกลุ่มคนนั้นได้อย่างถูกต้อง

ภิรมย์ เจริญผล (2538: 168; อ้างถึงใน ประธาน ธัญญเจริญ. 2550: 23) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี มากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งทัศนคติของบุคคลนี้เองเป็นเครื่องมือทำนายว่าบุคคลนั้น จะมีการกระทำต่อสิ่งนั้น ไปในทำนองใด นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้ผู้อ่อนปฏิบัติต่อบุคคลนั้นได้อย่างถูกต้อง และอาจเป็นแนวทางให้ผู้อื่นสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ด้วย

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น เป็นสิทธิของแต่ละบุคคล แต่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข บุคคลในสังคมนั้นควรจะมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม

3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข การวัดทัศนคติจะทำให้ทราบว่า บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใด ดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ดังนั้น การรู้ถึงทัศนคติของบุคคลหนึ่งจะช่วยให้เราสามารถวางแผนและดำเนินการแก้ไขลักษณะที่ไม่เหมาะสมของบุคคลนั้นได้

4. วัดเพื่อให้เข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เปรียบเสมือนเป็นสาเหตุภายในที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปได้ต่างๆ กัน ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม หรือสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง

การวัดทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในครั้งนี้ผู้วิจัยวัดความคาดหวังก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และผลที่ได้รับหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผลการศึกษาจะใช้เป็น

แนวทางสำหรับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นิสิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตบัณฑิตครูที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

4. ทฤษฎีความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวัง (The Expectancy Theory) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่กล่าวถึงการจูงใจ (Motivation) ของบุคคลในองค์การซึ่งเป็นการขยายความตามทฤษฎีของ Maslow ว่า ถ้าหากบุคคลเกิดความต้องการพร้อม ๆ กันในหลายสิ่ง บุคคลนั้นจะเลือกปฏิบัติอย่างไร ซึ่งในทฤษฎีของ Vroom เป็นการกล่าวถึงกระบวนการคิดของมนุษย์ว่าเมื่อมนุษย์จะทำอะไรมนุษย์จะหาทางตอบคำถามที่จะทำ เช่น ฉันควรทำงานหนักไหม หรือถ้าทำงานหนักแล้วจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าหรือไม่และ Vroom ให้ความสำคัญต่อการที่บุคคลรับรู้ในสถานการณ์หรือความคาดหวังว่าอะไรเกิดขึ้นหากเขาประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง การคาดการณ์ของความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับเป็นสิ่งจูงใจบุคคลให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ต้องการออกมา ซึ่งทฤษฎีความคาดหวังที่ Vroom ได้เสนอไว้ประกอบด้วยมโนทัศน์ (Concepts) ต่าง ๆ ที่นำมาอธิบายทฤษฎีของเขาดังนี้ (พระมหาสุภวัฒน์ หนูพริก. 2538: 15 – 16)

1. ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง การที่บุคคลประเมินตนเองว่าตนสามารถปฏิบัติงานอันใดอันหนึ่งได้ดีเพียงใด หรือกล่าวได้ว่าการที่บุคคลรับรู้ความเป็นไปได้ว่า หากมีความพยายามเพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ผลงานที่ดีขึ้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามในการทำงานกับผลงานที่เกิดขึ้น หรือเป็นความเชื่อที่ว่า ความพยายามนั้น ๆ จะนำไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ เช่น คนบางคนคาดหวังว่าหากเขาทำงานหนักขึ้นเขาจะได้เลื่อนขั้น ตรงกันข้ามกับคนบางคนคิดว่าหากเขาขยันทำงานเขาจะถูกเพื่อนขับออกจากกลุ่ม

2. โอกาสที่การปฏิบัติงานจะนำไปสู่ผลลัพธ์อีกอันหนึ่ง หรือความเป็นเครื่องมือ (Instrumentality) คือ การที่บุคคลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของตนกับผลลัพธ์ของการทำงาน หรือกล่าวได้ง่าย ๆ หมายถึงความเป็นไปได้ที่ผลงานที่เกิดขึ้นจากความพยายามที่เพิ่มขึ้น จะนำไปสู่รางวัลที่ต้องการ เช่น บุคคลคาดหวังจากผลงานเพิ่มมากขึ้น เขาคงได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น ความเป็นเครื่องมือสูง จะแสดงให้เห็นว่าความเป็นไปได้ ได้รับเงินเพิ่มมากขึ้น

3. การให้คุณค่ากับสิ่งที่ได้รับ (Valence) หมายถึง ความชอบหรือไม่ชอบในรางวัลหรือผลลัพธ์ที่ได้นั้น เขามีความต้องการเพียงไรและเขาให้คุณค่าต่อผลลัพธ์นั้นมากหรือน้อยเป็นที่ต้องการต่อเขามากน้อยเพียงไร ซึ่งการที่บุคคลตีค่ารางวัลหรือผลรับที่ได้ว่า พอใจหรือไม่พอใจนั้น ไม่ได้เกิดจากรางวัลที่ได้รับแต่เกิดจากปัจจัยของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล เช่น คนบางคนชอบทำงานราชการ เพราะเขาตีค่าความมั่นคงในการทำงาน บางคนชอบงานที่ท้าทายและมีความรับผิดชอบสูง เพราะมีค่านิยมสูงเกี่ยวกับความสำเร็จของงาน เป็นต้น

สิทธิโชค วรานุสันติกุลได้กล่าวไว้ในงานเขียนของเขาว่านักจิตวิทยาในยุคปัจจุบันในกลุ่มปัญญานิยม (Cogritirism) มีความเชื่ออย่างหนักแน่นว่า มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดในการตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองความต้องการของตนเองด้วยความเชื่อเช่นนี้เองจึงเกิดมีคติฐาน (Assumption) ดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้น โดยผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเอง และแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม

2. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนา และเป้าหมายแตกต่างกัน

3. บุคคลตัดสินใจที่ทำพฤติกรรม โดยเลือกพฤติกรรมหลายอย่างสิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่ได้รับ ภายหลังจากที่แสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว

จากคติฐานดังกล่าว นักจิตวิทยากลุ่มนี้ซึ่งนำโดย วรูม (Vroom) ลอร์เลอร์ (Lawler) และพอร์เตอร์ (Porter) จึงได้เสนอทฤษฎี ซึ่งจะมีศัพท์วิชาการที่จะต้องทำความเข้าใจอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. ความคาดหวังในความพยายาม : การกระทำ (Effort Performance Expectancy) หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่า ถ้าหากตนเองลงมือแสดงพฤติกรรมเต็มที่ สุดความสามารถแล้วจะมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นสูงมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ กล่าวได้โดยง่ายก็คือ บุคคลจะชั่งใจว่าพฤติกรรมที่ต้องกระทำนั้น มันยากเกินกำลังความสามารถตนเองหรือไม่ ก่อนที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นออกไป เช่น ถ้าหากเขายกพฤติกรรมที่มีจนเลิศเลอให้บุคคลผู้หนึ่งฟัง โดยหวังว่าเขาจะเลียนแบบ เขาอาจจะไม่ยอมเลียนแบบ เพราะเขาคิดว่าตัวเขาไม่มีคุณสมบัติ หรือความสามารถที่กระทำเช่นนั้นได้

2. ความคาดหวังในการกระทำ : ผลกรรม (Performance outcome Expectancy) หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมว่า ถ้าหากเขาจะกระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว เขาจะได้ผลลัพธ์ที่เป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อตัวเขา ตัวอย่างเช่น ผู้ใต้บังคับบัญชาที่คิดจะแสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชา เขาจะต้องชั่งใจดูก่อนว่าแสดงความคิดเห็นนี้ออกไปแล้วเจ้านายจะชอบหรือไม่ เป็นต้น จะเห็นว่าแต่ละพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะนำไปสู่ผลลัพธ์หลายอย่างที่แตกต่างกัน

3. ค่าของผลกรรม (Valence) หมายถึง คุณค่าหรือความตั้งใจที่ผลกรรมมีให้แก่บุคคลที่จะต้องแสดงพฤติกรรมออกไป เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกรรมนั้นแต่ละบุคคลมีความรู้ที่แตกต่างกันต่อผลกรรมเดียวกัน

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวัง คือ ความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ชูติรัตน์ เจริญสุข (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการสอนวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อมุ่งรักษาความคิดเป็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวัสดุและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า

1. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียนและด้านการวัดผลประเมินผล เป็นปัญหาในระดับกลาง

2. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนด้านเนื้อหาวิชา และด้านผู้สอนเป็นปัญหาในระดับน้อย

3. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างน่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. นักศึกษาที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผู้สอนและด้านผู้เรียน นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดได้แก่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และเครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ รองลงมาคือเวลาที่จัดให้เรียนน้อยเกินไป และผู้สอนควรใช้เทคโนโลยีในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน

พระมหาไชยา ชยสิทฺธิ (เสนแสนยา) (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา และศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของหลักสูตรธรรมศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นพระภิกษุ ครู นักเรียนธรรมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 524 รูป/คน ผลการศึกษาพบว่า (1) ครูในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก

และมีความคาดหวังต่อพระภิกษุที่ทำการสอนธรรมศึกษาไว้สูงมากในด้านการสอน โดยต้องการให้พระภิกษุใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ไม่เน้นการสอนแบบบรรยายจะทำให้นักเรียนเบื่อธรรมะ และพระภิกษุบางรูปยังมีความไม่พร้อมในการสอนหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความแม่นยำในหลักสูตร และความหลากหลายในวิธีการสอนเด็ก (2) นักเรียนธรรมศึกษาเห็นว่าวิธีการสอนของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษามีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมค่อนข้างมาก มีความคาดหวังต่อพระภิกษุในด้านการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานไม่เครียดกับวิชาการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีกิจกรรมร่วมอื่น ๆ ในการเรียนการสอนวิชาธรรมะ (3) พระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรธรรมศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นข้อดีและข้อเสียตามประสบการณ์การสอนไม่แตกต่างกัน ดังนี้ ข้อดี คือ เนื้อหาหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพอสมควร เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ไขปัญหาและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และส่งเสริมให้คนเป็นคนดีรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมาก มีเนื้อหาหลักสูตรที่ทันสมัยเหมาะกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งผู้นำไปปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตเป็นสุขได้ตลอดชีวิต สำหรับข้อเสีย คือ เนื้อหาวิชาที่ทำการสอนมากเกินความต้องการของนักเรียน และมีศัพท์ธรรมะที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน ซึ่งมีวุฒิภาวะเพียงชั้นประถมศึกษาเท่านั้น

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย และชลันดา พันธุ์พานิช (2546: 85 – 92) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีการศึกษา 2544 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 4 ที่ออกฝึกสอนในภาคเรียนปลายปีการศึกษา 2544 จำนวน 252 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ควรจัดในภาคต้นของปีการศึกษา โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกสอนควรตั้งอยู่ในเขตเทศบาล เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ระดับการศึกษาที่เห็นว่าควรจัดให้ไปฝึกสอนมากที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษา สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการไปฝึกสอนนิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ได้ประโยชน์หลายประการ ได้แก่ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้จักวางแผนในการปฏิบัติงาน มีความอดทนอดกลั้น สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีเหตุผลในการตัดสินใจ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเพิ่มขึ้น สำหรับในด้านความต้องการของนิสิต ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ต้องการได้รับข่าวสารที่รวดเร็วและชัดเจนจากทางมหาวิทยาลัย ต้องการให้โรงเรียนฝึกสอนจัดสวัสดิการด้านอาหารและที่พักให้ ต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์แนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งแนวทางการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องการให้อาจารย์พี่เลี้ยงแนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอน สำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฝึกสอน ได้แก่ ปัญหาการได้รับมอบหมายวิชาให้สอนไม่ตรงกับวิชาที่เรียนมา ไม่สามารถเขียนแผนการสอนได้ตรงตามความต้องการของอาจารย์พี่เลี้ยง ส่วนข้อเสนอแนะของนิสิต ได้แก่ ควรมีการตกลงระหว่างคณะ

ศึกษาศาสตร์และโรงเรียนถึงการปฏิบัติหน้าที่ของนิสิตว่าครอบคลุมถึงเรื่องอะไรบ้าง เพราะบางโรงเรียนอาจารย์พี่เลี้ยงใช้งานมากเกินไป

เดชา จันทคัต (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของสถานศึกษาที่มีต่อนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในอนาคต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษามีทัศนคติต่อนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการวางตัว ด้านการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนและสังคม ด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำชั้น ด้นหน้าที่พิเศษ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการดำเนินการสอน ทุกด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด

ภูษณิศา มากแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเกี่ยวกับการนำระบบ e – Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาทุกคณะในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกที่มีการจัดการเรียนการสอนที่กรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 7 คณะ ได้แก่ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศิลปะศาสตร์ประยุกต์ ทั้งหมดจำนวน 593 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาเอกมีความต้องการใช้ระบบ e – Learning มากที่สุด ส่วนคณะที่มีความต้องการใช้ระบบ e – Learning มากที่สุด ได้แก่ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ในส่วนของทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนผ่านระบบ e – Learning และทัศนคติเกี่ยวกับการนำระบบ e – Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของทุกระดับการศึกษาและทุกคณะอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการนำระบบ e – Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะที่แตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการนำระบบ e – Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นาถลดา ประถมของ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกองค์ประกอบที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคต องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนิสิตโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนค

รินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 332 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มสาขาวิชาและเพศเป็นชั้น (Strata) ผลการศึกษาพบว่า (1) องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มี 3 ด้าน 8 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคต องค์ประกอบด้านครอบครัว มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน (2) องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มี 1 ด้าน 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาพลศึกษา และ (3) องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มี 1 ด้าน 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง กลุ่มสาขาวิชาภาษาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จักรวรรดิ กิ่งส้มกลาง (2553: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาหลักสูตร 5 ปี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนในสถานศึกษา และด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงจากโรงเรียนที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2552 จำนวน 118 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาหลักสูตร 5 ปี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง ปีการศึกษา 2552 โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.31 , S.D. = 0.44) เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน คือ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนในสถานศึกษา และด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพครู มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.24 , S.D. = 0.43 , $\bar{X}$ = 4.30 , S.D. = 0.49 , $\bar{X}$ = 4.40 , S.D. = 0.4q , $\bar{X}$ = 4.30 , S.D. = 0.57 ตามลำดับ)

ธิดารัตน์ วัดแพ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) สาขาวิทยาศาสตร์ของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ

โรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 280 คน ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (3) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครอง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ชิททอม (chittom. 1990: 2866-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนพลศึกษา และการรับทราบถึงสภาพโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถามกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูง จะแสดงความรู้สึกพึงพอใจในสภาพโรงเรียนมากกว่าครูมีความพึงพอใจในการทำงานต่ำ

แฮนกิน (Hankihn, 1991: 3044 - A) ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่คณะกรรมาธิการการศึกษาของกรุงนิวยอร์คใช้ในการตัดสินความสามารถของครูเพื่อทำสัญญาจ้างพบว่า ครูที่มีความสามารถและมีความเหมาะสมที่จะจ้างทำการสอนนั้น จะต้องประกอบด้วย

1. สุขภาพต้องมีความแข็งแรงสมบูรณ์
2. รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง
3. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน
4. มีความรู้เกี่ยวกับการสอน
5. มีความรับผิดชอบ
6. มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน
7. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริหาร
8. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองของนักเรียน
9. รู้จักปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

10. มีความรู้เกี่ยวกับการทดสอบ

เคอร์ส (curus. 1992: 4276-A) ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและความสามารถทางวิชาการตัวที่จะทำนายความสำเร็จในการฝึกสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียน่า ตัวแปรความสามารถทางวิชาการที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษา ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (GPA) และคะแนน NTE (National Teacher Examinauon core Battery) ส่วนตัวแปรบุคลิกภาพ ได้แก่ อัตมโนทัศน์และความเชื่อในความสามารถของตนเอง ตัวแปรที่ทำการศึกษา คือ คะแนนฝึกสอนของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า อัตมโนทัศน์ของนักศึกษาเป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่มีนัยสำคัญในการทำนายความสำเร็จของการฝึกสอน และปริมาณความแปรปรวนของตัวทำนายอัตมโนทัศน์มีนัยสำคัญสูงกว่าตัวทำนายลักษณะอื่นๆ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวได้เสนอแนะต่อการผลิตครูว่าการฝึกให้นักศึกษาครูได้พัฒนาด้านอัตมโนทัศน์โดยเน้นให้มีการประเมินบุคลิกภาพด้านนี้ และพยายามให้นักศึกษาครูทุกคนมีคุณลักษณะด้านนี้

แนนซี่ (Nancy. 1992: 2857-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรักษาความเข้าใจในการใช้หลักสูตรพลศึกษาในชีวิตจริงของครูพลศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความหมายของการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิธีการศึกษาดำเนินการโดยการสังเคราะห์เอกสาร วารสาร บทความ สังเกตการณ์สอนสนทนาสัมภาษณ์และการวิจารณ์ด้วยเหตุผล ทั้งนี้เพื่อมุ่งที่จะอธิบาย แจกแจงพฤติกรรมและกิจกรรมต่างๆ ในรายละเอียดของครูผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง ผลการวิจัยสรุปได้ 2 เรื่อง คือ เรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกและเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูพลศึกษาที่มีต่อหลักสูตรใหม่ที่ตนเองเกี่ยวข้องอยู่รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ความรู้สึกที่เด่นชัด คือความพอใจ ความภูมิใจ ความเหนื่อยล้า ความคับข้องใจ ความไม่มีอำนาจ และความฝันที่อยากจะได้โลกที่สมบูรณ์ที่สุด ส่วนความสัมพันธ์นั้นเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้บริหาร ครูแนะแนว เพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของครูที่มีต่อ หลักสูตรใหม่กระบวนการหลักสูตรใหม่ไปใช้ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ครูมีความต้องการในการช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ต้องการให้มีผลสะท้อนกลับ ต้องการให้ความมั่นใจตลอดเวลาในกระบวนการใช้หลักสูตร นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการหลักสูตรไปใช้ควรฟังเสียงครูบ้าง เพราะสิ่งที่ครูต้องการได้แก่ การยอมรับนับถือ การมีอิสรภาพและเสถียรภาพในการทำงานตลอดจนต้องการเวลาและ การสนับสนุน

มาริโน (Marino. 1994: 2831-A) ทำการศึกษาแนวโน้มของการผลิตครูของมหาวิทยาลัยแมรี่แลนด์ ในปี ค.ศ. 2000 โดยใช้เดลฟายเทคนิคกับการฝึกหัดครูที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลาย จำนวน 24 คน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

1. ในการฝึกหัดครูจะมีการประสานความร่วมมือกันใกล้ชิดกับทางโรงเรียนมากขึ้น
2. จะเน้นการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู และคำนึงถึงการนำผลการวิจัยไปใช้
3. มีการพัฒนาการฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพอย่างตอเนื่อง
4. ทางสถาบันฝึกหัดครูจะให้ความสำคัญกับการวางแผนการผลิตครู

5. ภาควิชาที่สอนเกี่ยวกับวิชาชีพครูจะให้การสนับสนุนและการเอาใจใส่ต่อการฝกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

6. มีความสนใจต่อการฝึกอบรมให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยง

ไวท์ (white. 1998: 2539-A) ได้ศึกษาพื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นในการสอนในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากครูใหญ่จำนวนร้อยละ 40 ของครูใหญ่จากร้อยละ 69 ของโรงเรียนที่ร่วมโครงการและศึกษาจากครูจำนวนร้อยละ 44 ของครูจากร้อยละ 100 ของครูร่วมโครงการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคุณลักษณะที่เป็นมาตรฐานของครู คือ

1. มีความมั่นใจสูง
2. มีความรู้ดี
3. มีประสบการณ์และมีทักษะความชำนาญ
4. มีทัศนคติที่ดี
5. มีความยินดีในอาชีพทางการสอน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาเอก

สถาบัน	หลักสูตร		รวม
	ปริญญาตรี	ปริญญาบัณฑิตศึกษา	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	23	5	28
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	9	-	9
ราชมงคล กรุงเทพ	2	1	3
รวม	**34**	**6**	**40**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชนิดมาตรส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามที่กำหนด จำนวน 47 ข้อ แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ	จำนวน 8 ข้อ คือ ข้อ 1 – 8
2. ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน	จำนวน 13 ข้อ คือ ข้อ 9 – 21
3. ด้านนักเรียน	จำนวน 9 ข้อ คือ ข้อ 22 – 30
4. ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน	จำนวน 7 ข้อ คือ ข้อ 31 – 37
5. ด้านอื่น ๆ	จำนวน 10 ข้อ คือ ข้อ 38 – 47

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ในการดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนการสร้างดังที่แสดงไว้ในภาพประกอบ 2

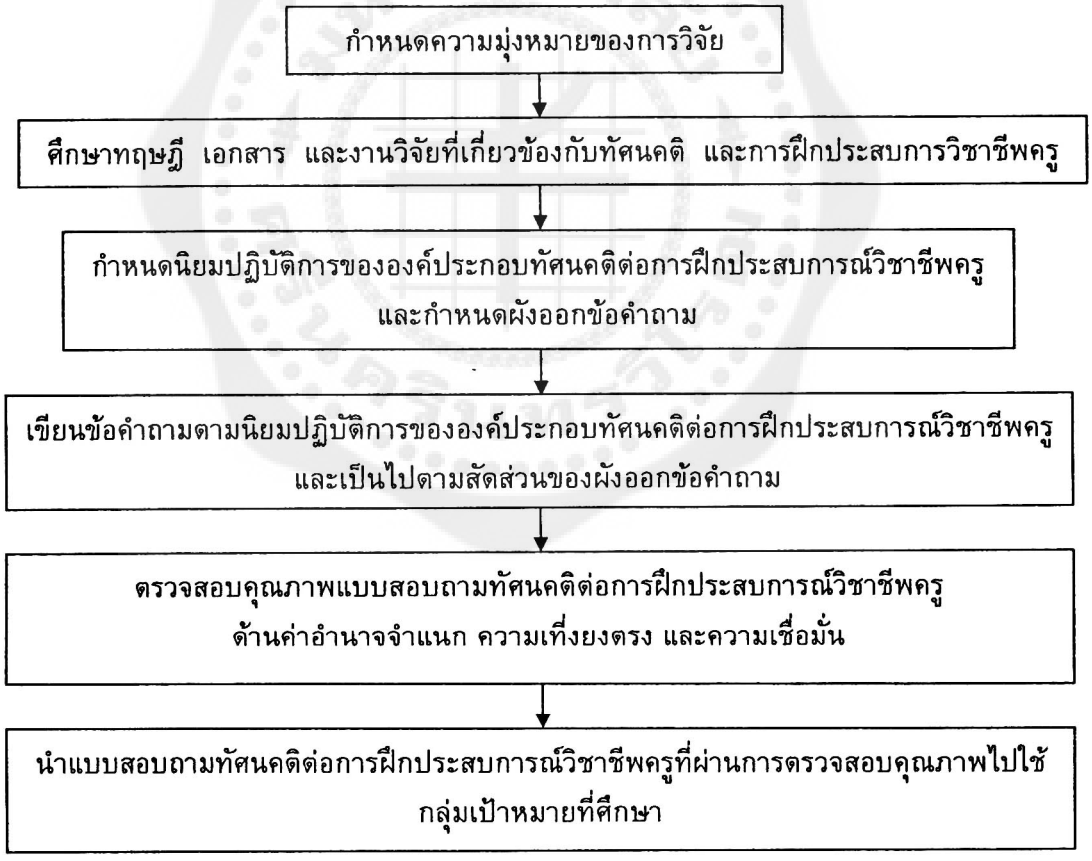

ภาพประกอบ 2 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จากภาพประกอบ 2 เป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัย ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กำหนดความมุ่งหมายการวิจัย ขอบเขตงานวิจัยและเนื้อหาที่จะนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

3. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. กำหนดนิยามปฏิบัติการจากแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ การจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำผังออกข้อคำถาม

5. เขียนข้อคำถามแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามคำนิยามที่กำหนด โดยให้ครอบคลุมตามองค์ประกอบของนิยามปฏิบัติการและเป็นไปตามสัดส่วนของผังออกข้อคำถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ลักษณะของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า

5.2 สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบของทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ จำนวน 8 ข้อ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน จำนวน 13 ข้อ ด้านนักเรียน จำนวน 9 ข้อ ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ และด้านอื่น ๆ จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด 47 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถาม แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป พร้อมทั้งนำข้อแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง แก้ไขข้อความของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความเหมาะสม ความถูกต้องของภาษา และความสะดวกในการใช้เครื่องมือมากยิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

7.1 หาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ t – test แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนก t ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 หาค่าความเชื่อมั่นแต่ละด้านซึ่งพบว่า แบบสอบถามทัศนคติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.78 ถึง 0.92 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

8. จัดทำแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเพื่อศึกษาวิจัยต่อไป

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชนิดมาตรส่วนประมาณค่า

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย × หรือ ✓ ภายในกรอบ ☐ ที่ตรงตามระดับความรู้สึก/คาดหวังของท่าน และระดับผลที่ได้รับ

ประเด็นวัดความคาดหวัง	ระดับความรู้สึก/คาดหวัง					ผลที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิชาการ										
0. เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านวิชาการ										
00. เป็นผู้นำด้านสื่อการสอน										
ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน										
0. มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา										
00. เป็นแบบอย่างให้นิสิต										
ด้านนักเรียน										
0. ตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา										
00. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์										
ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน										
0. จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมกับห้องเรียน										
00. ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย										
ด้านอื่น ๆ										
0. เวลาปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับนิสิตในการฝึกสอน										
00. การจัดให้คุมสอบเป็นไปอย่างเหมาะสม										

การให้คะแนนแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของข้อความแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (พิสณุ ฟองศรี. 2551: 185)

ค่าเฉลี่ยที่ค่าตั้งแต่ 4.20 ถึง 5.00 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยที่ค่าตั้งแต่ 3.40 ถึง 4.19 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยที่ค่าตั้งแต่ 2.60 ถึง 3.39 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยที่ค่าตั้งแต่ 1.80 ถึง 2.59 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยที่ค่าตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.79 หมายถึง ความรู้สึก/คาดหวัง และผลที่ได้รับในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประสานงานกับคณะผู้วิจัย และอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลงานวิจัย

2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยให้นิสิตทุกคนทราบ เพื่อตอบข้อมูลตามสภาพจริง แจกแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นิสิตตอบตามช่วงวันหรือเวลาที่กำหนด ระยะเวลาดำเนินการตลอดเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

3. นำผลการสอบมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
2. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
3. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
6. เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ด้วยสถิติทดสอบ t (t – test Dependent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตราฐาน (S.D.)
2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 วิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ เพื่อหาอำนาจจำแนกโดยใช้ t – test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539: 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน อำนาจจำแนกแต่ละข้อ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงทำข้อนั้น

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำทำข้อนั้น

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนคนสอบในกลุ่มได้คะแนนสูง

n_L แทน จำนวนคนสอบในกลุ่มได้คะแนนต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539: 218)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนั้นทั้งฉบับ

3. ทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test dependent samples) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2550:179)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad ; \ df = n-1$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

f	แทน	ความถี่
%	แทน	ค่าร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t- distribution)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าสถิติทดสอบ t (t – test Dependent)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยค่าความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 2 – 3

ตาราง 2 ค่าความถี่ และร้อยละของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามสถาบัน

สถาบัน	จำนวน และค่าร้อยละ	
	f	%
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	28	70.00
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	9	22.50
ราชมงคล กรุงเทพ	3	7.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 2 พบว่า สถานภาพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามสถาบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นนิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 22.50 และนิสิตจากสถาบันอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.50

ตาราง 3 ค่าความถี่ และร้อยละของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	จำนวน และค่าร้อยละ	
	f	%
ปริญญาตรี	34	85.00
ปริญญาบัณฑิตศึกษา	6	15.00
รวม	40	100.00

จากตาราง 3 พบว่า สถานภาพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมาเป็นนิสิตปริญญาบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4 – 5

ตาราง 4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) จำแนกเป็นรายข้อ

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) (%)					$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านวิชาการ	55.00	45.00	-	-	-			
1. เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านวิชาการ	40.00	57.50	2.50	-	-	4.55	0.50	มากที่สุด
2. เป็นผู้นำด้านสื่อการสอน	42.50	52.50	5.00	-	-	4.38	0.54	มากที่สุด
3. มีความพร้อมของสื่อการเรียนรู้	25.00	62.50	12.50	-	-	4.38	0.59	มากที่สุด
4. มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน	35.00	57.50	7.50	-	-	4.13	0.61	มาก
5. มีโครงการสอนในแต่ละรายวิชา	55.00	45.00	-	-	-	4.28	0.60	มากที่สุด
6. อาจารย์มีคุณภาพในด้านความรู้และการสอน	22.50	75.00	2.50	-	-	4.55	0.50	มากที่สุด
7. มีการวัดประเมินผลการสอนอย่างมีระบบและตรวจสอบได้	35.00	62.50	2.50	-	-	4.20	0.46	มากที่สุด
8. การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ	55.00	45.00	-	-	-	4.33	0.53	มากที่สุด
ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน								
9. มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา	65.00	35.00	-	-	-	4.65	0.48	มากที่สุด
10. เป็นแบบอย่างให้นิสิต	60.00	40.00	-	-	-	4.60	0.50	มากที่สุด
11. ให้ความเป็นกันเองแก่นิสิต	57.50	37.50	5.00	-	-	4.53	0.60	มากที่สุด
12. ให้ความรู้กับนิสิตอย่างเต็มที่	52.50	42.50	5.00	-	-	4.48	0.60	มากที่สุด
13. สามารถผลิตสื่อการสอนได้ดี	22.50	70.00	7.50	-	-	4.15	0.53	มาก
14. ช่วยแก้ปัญหาให้นิสิต	47.50	47.50	5.00	-	-	4.43	0.59	มากที่สุด
15. มีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้	50.00	47.50	2.50	-	-	4.48	0.55	มากที่สุด
16. มีความยุติธรรม	52.50	47.50	-	-	-	4.53	0.51	มากที่สุด
17. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในการเสนอแนวคิด/วิธีสอนใหม่ ๆ	67.50	30.00	2.50	-	-	4.65	0.53	มากที่สุด
18. มีความรับผิดชอบและใส่ใจนิสิตฝึกสอน	55.00	40.00	5.00	-	-	4.50	0.60	มากที่สุด
19. มีความสามารถด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	42.50	52.50	5.00	-	-	4.38	0.59	มากที่สุด

ตอนที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) (%)					$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน (ต่อ)								
20. สามารถให้คำแนะนำกับนิสิตในการทำวิจัยในชั้นเรียน	27.50	70.00	2.50	-	-	4.25	0.49	มากที่สุด
21. มีการมอบหมายงานให้นิสิตฝึกสอนอย่างเหมาะสม	35.00	62.50	2.50	-	-	4.33	0.53	มากที่สุด
ด้านนักเรียน								
22. ตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา	30.00	47.50	22.50	-	-	4.08	0.73	มาก
23. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	30.00	57.50	7.50	2.50	2.50	4.10	0.84	มาก
24. พยายามมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	32.50	50.00	17.50	-	-	4.15	0.70	มาก
25. พูดจาสุภาพ	32.50	42.50	20.00	5.00	-	4.03	0.86	มาก
26. มีเหตุและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	22.50	47.50	25.00	5.00	-	3.88	0.82	มาก
27. แต่งกายถูกระเบียบ	20.00	55.00	20.00	5.00	-	3.90	0.78	มาก
28. มีน้ำใจต่อผู้อื่นและอาจารย์ฝึกสอน	25.00	52.50	22.50	-	-	4.03	0.70	มาก
29. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความกระตือรือร้นในการเรียน	25.00	52.50	22.50	-	-	4.03	0.70	มาก
30. มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ฝึกสอน	32.50	45.00	17.50	5.00	-	4.05	0.85	มาก
ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน								
31. จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมกับห้องเรียน	22.50	65.00	7.50	5.00	-	4.05	0.71	มาก
32. ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	22.50	57.50	17.50	2.50	-	4.00	0.72	มาก
33. มีโต๊ะเก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	27.50	62.50	10.00	-	-	4.18	0.59	มาก
34. มีห้องน้ำเพียงพอสำหรับนักเรียนและอาจารย์	37.50	52.50	7.50	2.50	-	4.25	0.71	มากที่สุด
35. ห้องน้ำมีความสะอาดถูกสุขอนามัย	40.00	55.00	5.00	-	-	4.35	0.58	มากที่สุด
36. มีโต๊ะ เก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	32.50	62.50	5.00	-	-	4.28	0.55	มากที่สุด
37. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนร่มรื่น	22.50	65.00	12.50	-	-	4.10	0.59	มาก

ตอนที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) (%)					$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านอื่น ๆ								
38. เวลาปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับนิสิตในการฝึกสอน	30.00	57.50	12.50	-	-	4.18	0.64	มาก
39. การจัดให้คุมสอบเป็นไปอย่างเหมาะสม	27.50	65.00	5.00	2.50	-	4.18	0.64	มาก
40. นิสิตปฏิบัติเวรตอนเช้าเหมาะสม	35.00	47.50	17.50	-	-	4.18	0.71	มาก
41. นิสิตปฏิบัติเวรอาหารกลางวันเหมาะสม	37.50	55.00	7.50	-	-	4.30	0.61	มากที่สุด
42. นิสิตมีโอกาสฝึกงานประจำชั้นเป็นอย่างดี	35.00	55.00	10.00	-	-	4.25	0.63	มากที่สุด
43. ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย	30.00	60.00	10.00	-	-	4.20	0.61	มากที่สุด
44. จัดกิจกรรมให้นักเรียนเหมาะสม	25.00	70.00	5.00	-	-	4.20	0.52	มากที่สุด
45. โครงการอาหารกลางวันถูกหลักโภชนาการ	37.50	57.50	5.00	-	-	4.33	0.57	มากที่สุด
46. มีน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอ	32.50	55.00	12.50	-	-	4.20	0.65	มากที่สุด
47. ให้บริการด้านการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม	32.50	60.00	7.50	-	-	4.25	0.59	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่าด้านวิชาการส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.20 – 4.55 , S.D. = 0.46 – 0.60) ยกเว้น มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.13 , S.D. = 0.61) ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.25 – 4.65 , S.D. = 0.48 – 0.60) ยกเว้น สามารถผลิตสื่อการสอนได้ดี ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.15 , S.D. = 0.53) ด้านนักเรียนนิสิตมีทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.88 – 4.15 , S.D. = 0.70 – 0.86) ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียนส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.00 – 4.18 , S.D. = 0.59 – 0.72) ยกเว้น มีห้องน้ำเพียงพอสำหรับนักเรียนและอาจารย์ ห้องน้ำมีความสะอาดถูกสุขอนามัย และมีโต๊ะเก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.25 – 4.35 , S.D. = 0.55 – 0.71) และด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.20 – 4.33 , S.D. = 0.52 – 0.65) ยกเว้น เวลาปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับนิสิตในการฝึกสอน การจัดให้คุมสอบเป็นไปอย่างเหมาะสม และนิสิตปฏิบัติเวรตอนเช้าเหมาะสม ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.18 , S.D. = 0.64 – 0.71) ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่านิสิตมี

ทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในระดับมากและมากที่สุด ($\bar{x}$ = 3.88 – 4.65 , S.D. = 0.46 – 0.86) แสดงว่าก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ที่ดีมากต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตาราง 5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) จำแนกเป็นรายข้อ

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) (%)					$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านวิชาการ								
1. เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านวิชาการ	25.00	62.50	12.50	-	-	4.13	0.61	มาก
2. เป็นผู้นำด้านสื่อการสอน	32.50	40.00	25.00	2.50	-	4.03	0.83	มาก
3. มีความพร้อมของสื่อการเรียนรู้	35.00	40.00	22.50	2.50	-	4.08	0.83	มาก
4. มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน	15.00	55.00	20.00	10.00	-	3.75	0.84	มาก
5. มีโครงการสอนในแต่ละรายวิชา	30.00	52.50	12.50	5.00	-	4.08	0.80	มาก
6. อาจารย์มีคุณภาพในด้านความรู้และการสอน	40.00	52.50	7.50	-	-	4.33	0.62	มากที่สุด
7. มีการวัดประเมินผลการสอนอย่างมีระบบและตรวจสอบได้	25.00	55.00	17.50	2.50	-	4.03	0.73	มาก
8. การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ	32.50	52.50	12.50	2.50	-	4.15	0.74	มาก
ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน								
9. มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา	55.00	40.00	5.00	-	-	4.50	0.60	มากที่สุด
10. เป็นแบบอย่างให้นิสิต	50.00	37.50	5.00	5.00	2.50	4.28	0.96	มากที่สุด
11. ให้ความเป็นกันเองแก่นิสิต	45.00	35.00	5.00	15.00	-	4.10	1.06	มาก
12. ให้ความรู้กับนิสิตอย่างเต็มที่	42.50	40.00	12.50	2.50	2.50	4.18	0.93	มาก
13. สามารถผลิตสื่อการสอนได้ดี	30.00	40.00	22.50	7.50	-	3.93	0.92	มาก
14. ช่วยแก้ปัญหาให้นิสิต	35.00	37.50	17.50	10.00	-	3.98	0.97	มาก
15. มีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้	45.00	37.50	15.00	2.50	-	4.25	0.81	มากที่สุด
16. มีความยุติธรรม	45.00	42.50	7.50	2.50	2.50	4.25	0.90	มากที่สุด
17. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในการเสนอแนวคิด/วิธีสอนใหม่ ๆ	50.00	35.00	10.00	2.50	2.50	4.28	0.93	มากที่สุด
18. มีความรับผิดชอบและใส่ใจนิสิตฝึกสอน	45.00	35.00	7.50	10.00	2.50	4.10	1.08	มาก
19. มีความสามารถด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	35.00	42.50	20.00	2.50	-	4.10	0.81	มาก

ตอนที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) (%)					$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน (ต่อ)								
20. สามารถให้คำแนะนำกับนิสิตในการทำวิจัยในชั้นเรียน	20.00	57.50	20.00	2.50	-	3.95	0.71	มาก
21. มีการมอบหมายงานให้นิสิตฝึกสอนอย่างเหมาะสม	27.50	45.00	22.50	5.00	-	3.95	0.85	มาก
ด้านนักเรียน								
22. ตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา	5.00	30.00	52.50	5.00	7.50	3.20	0.91	ปานกลาง
23. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	7.50	55.00	32.50	5.00	-	3.65	0.70	มาก
24. พยายามมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	5.00	42.50	47.50	5.00	-	3.48	0.68	มาก
25. พูดจาสุภาพ	5.00	25.00	40.00	20.00	10.00	2.95	1.04	ปานกลาง
26. มีเหตุและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	7.50	42.50	45.00	5.00	-	3.53	0.72	มาก
27. แต่งกายถูกระเบียบ	2.50	25.00	57.50	15.00	-	3.15	0.70	ปานกลาง
28. มีน้ำใจต่อผู้อื่นและอาจารย์ฝึกสอน	7.50	47.50	35.00	10.00	-	3.53	0.78	มาก
29. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความกระตือรือร้นในการเรียน	2.50	35.00	55.00	7.50	-	3.33	0.66	ปานกลาง
30. มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ฝึกสอน	7.50	27.50	47.50	12.50	5.00	3.20	0.94	ปานกลาง
ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน								
31. จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมกับห้องเรียน	12.50	52.50	25.00	10.00	-	3.68	0.83	มาก
32. ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย	2.50	32.50	47.50	15.00	2.50	3.18	0.81	ปานกลาง
33. มีโต๊ะเก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	5.00	60.00	25.00	10.00	-	3.60	0.74	มาก
34. มีห้องน้ำเพียงพอสำหรับนักเรียนและอาจารย์	22.50	37.50	27.50	10.00	2.50	3.68	1.02	มาก
35. ห้องน้ำมีความสะอาดถูกสุขอนามัย	30.00	47.50	20.00	-	2.50	4.03	0.86	มาก
36. มีโต๊ะ เก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	22.50	52.50	25.00	-	-	3.98	0.70	มาก
37. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนร่มรื่น	17.50	57.50	22.50	2.50	-	3.90	0.71	มาก

ตอนที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) (%)					$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านอื่น ๆ								
38. เวลาปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับนิสิตในการฝึกสอน	20.00	57.50	17.50	5.00	-	3.93	0.76	มาก
39. การจัดให้คุมสอบเป็นไปอย่างเหมาะสม	12.50	65.00	17.50	2.50	2.50	3.83	0.78	มาก
40. นิสิตปฏิบัติเวรตอนเช้าเหมาะสม	22.50	52.50	25.00	-	-	3.98	0.70	มาก
41. นิสิตปฏิบัติเวรอาหารกลางวันเหมาะสม	22.50	60.00	12.50	2.50	2.50	3.98	0.83	มาก
42. นิสิตมีโอกาสฝึกงานประจำชั้นเป็นอย่างดี	25.00	52.50	22.50	-	-	4.03	0.70	มาก
43. ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย	12.50	62.50	25.00	-	-	3.88	0.61	มาก
44. จัดกิจกรรมให้นักเรียนเหมาะสม	12.50	70.00	17.50	-	-	3.95	0.55	มาก
45. โครงการอาหารกลางวันถูกหลักโภชนาการ	25.00	42.50	22.50	5.00	5.00	3.78	1.05	มาก
46. มีน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอ	17.50	45.00	32.50	2.50	2.50	3.73	0.88	มาก
47. ให้บริการด้านการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม	22.50	57.50	15.00	2.50	2.50	3.95	0.85	มาก

จากตาราง 5 พบว่าด้านวิชาการส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.75 – 4.15 , S.D. = 0.61 – 0.84) ยกเว้น อาจารย์มีคุณภาพในด้านความรู้และการสอน ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.33 , S.D. = 0.62) ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.93 – 4.18 , S.D. = 0.81 – 1.08) ยกเว้น มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา เป็นแบบอย่างให้นิสิต มีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้ มีความยุติธรรม ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในการเสนอแนวคิด/วิธีสอนใหม่ ๆ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.25 – 4.50 , S.D. = 0.60 – 0.96) ด้านนักเรียนนิสิตมีทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.95 – 3.33 , S.D. = 0.66 – 1.04) ยกเว้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีน้ำใจต่อผู้อื่นและอาจารย์ฝึกสอน ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.48 – 3.65 , S.D. = 0.68 – 0.78) ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียนส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60 – 4.03 , S.D. = 0.70 – 1.02) ยกเว้น ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.18 , S.D.

= 0.81) และด้านอื่นๆ นิสิตมีทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.73 – 4.03 , S.D. = 0.55 – 1.05) ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่านิสิตมีทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในระดับปานกลางและมาก ($\bar{x}$ = 2.95 – 4.50 , S.D. = 0.55 – 1.08) แสดงว่าหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ที่ดีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ)

รายการประเมิน	ระดับทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง)		ระดับทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ)		t	df	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านวิชาการ	4.35	0.34	4.07	0.55	4.613**	39	.000
2. ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน	4.46	0.40	4.14	0.78	3.029**	39	.004
3. ด้านนักเรียน	4.03	0.61	3.33	0.54	6.640**	39	.000
4. ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน	4.17	0.52	3.72	0.57	5.087**	39	.000
5. ด้านอื่น ๆ	4.23	0.46	3.90	0.55	4.740**	39	.000
โดยรวม	4.26	0.34	3.86	0.49	5.794**	39	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ภาพรวมนิสิตมีทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) โดยคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ความคาดหวัง) เท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) เท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าในแต่ละด้าน คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ความคาดหวัง) สูงกว่าทัศนคติ

หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ดังนี้ ทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.35 S.D. = 0.34 , $\bar{X}$ = 4.46 S.D. = 0.40 และ $\bar{X}$ = 4.23 S.D. = 0.46 ตามลำดับ) ส่วนด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03 S.D. = 0.61 และ $\bar{X}$ = 4.17 S.D. = 0.52 ตามลำดับ) ส่วนทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07 S.D. = 0.55 , $\bar{X}$ = 4.14 S.D. = 0.78 , $\bar{X}$ = 3.72 S.D. = 0.57 และ $\bar{X}$ = 3.90 S.D. = 0.55 ตามลำดับ) และด้านนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.33 S.D. = 0.54) แสดงว่านิสิตมีทัศนคติก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) และเพื่อต้องการพิสูจน์ว่าคะแนนที่สูงกว่านั้นสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่จึงได้ตรวจสอบต่อไปโดยใช้สถิติ t-test ซึ่งผลปรากฏว่าในภาพรวมคะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าคะแนนทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในแต่ละด้านคะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าคะแนนทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปประเด็นได้ดังนี้

ด้านวิชาการ

1. กิจกรรมของโรงเรียนมีจำนวนมาก อาจทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนไม่ตรงตามแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ แต่มีความสุขที่ได้มาฝึกสอนที่นี่ และได้รับประสบการณ์ในการทำงานมากมาย ถ้าเป็นไปได้ในภาคเรียนหน้าอาจจะมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่อีก

2. การจัดการเรียนการสอนที่นี่ดีมาก นักเรียนน่ารัก อาจารย์พี่เลี้ยงน่ารัก ทุกอย่างดี

3. การทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจะมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยมากกว่านี้

4. สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนไม่ค่อยพร้อมในบางห้องเรียน เช่น เครื่องโปรเจกเตอร์หรือชำรุดมานานมาก โดยไม่มีการซ่อมแซมให้ใช้ได้งาน

5. ที่โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ดี น่าอยู่มาก มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อการสอนดีมาก

6. ควรปรับเรื่องภาระงานนอกเหนือจากภาระงานสอนที่มีมากจนเกินความจำเป็น

7. ควรมีสื่อ VDO วิชาต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาที่สอนให้ยืม เพื่อจะลดภาระในการหาสื่อการเรียนของนักเรียน

8. คิดว่าห้องสมุดควรเปิดให้นักเรียนใช้ได้ตลอดเวลา เพราะเคยคุยกับนักเรียนพบว่าใช้ได้แค่บางเวลา

9. มีความประทับใจระบบการนิเทศ และติดตามเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และทำงานที่มีคุณภาพ จึงอยากให้น้อง ๆ นิสิตที่ตั้งใจที่จะเป็นครูได้มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่

ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน

1. เป็นโรงเรียนที่มีอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้เป็นอย่างดี ดูแลและให้คำปรึกษา รวมทั้งการแก้ปัญหาดีมาก

2. การได้มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทำให้มีความรู้มาก โดยเฉพาะอาจารย์พี่เลี้ยงมีบทบาทมากในความช่วยเหลือในการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก

ด้านนักเรียน

1. มีจำนวนนักเรียนมากเกินไปต่อ 1 ห้องเรียน ทำให้ดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ดังนั้นน่าจะให้นิสิตสอนแต่ละห้องจำนวน 2 คน เพราะจะได้คุมชั้นเรียนได้ดีกว่านี้

2. เรื่องการเคารพครูฝึกสอน นักเรียนไม่ค่อยให้ความเคารพ ดังนี้ควรตักเตือนนักเรียนให้มีความเคารพครูฝึกสอนมากกว่านี้ แต่โดยภาพรวมนักเรียนมีความประพฤติดี

3. การทำเวรของนักเรียนในห้อง นักเรียนไม่อยากทำ ทำให้ห้องเรียนไม่สะอาด

4. นักเรียนแต่งกายไม่สุภาพ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ซึ่งเมื่อเตือนแล้วบางครั้งก็ไม่ปฏิบัติตาม กลับแสดงท่าทางไม่สุภาพ

5. นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก

6. นักเรียนเข้าเรียนสายมาก เมื่อไปเรียนวิชาที่ต้องไปเรียนที่ห้องของวิชานั้น ๆ

7. อยากให้อบรมนักเรียนในคาบแรกมากกว่านี้

8. อยากให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากกว่านี้

9. นักเรียนที่นี่มีจิตสำนึกในหน้าที่ความเป็นนักเรียนน้อยมาก อยากให้นักเรียนปรับปรุงด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การพูดคำหยาบ การมีสัมมาคารวะ เป็นต้น

ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน

1. ขนาดห้องประชุมคับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต

2. ห้องเรียนมีความคับแคบ บางห้องเรียนค่อนข้างสกปรกและไม่ค่อยเป็นระเบียบ

3. ควรมีห้องพักสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยเฉพาะ หรือควรปรับปรุงเรื่องห้องพักนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นระเบียบมากขึ้น เพื่อสะดวกต่อการติดต่องานของนักเรียน

4. มีโต๊ะ – เก้าอี้ และห้องไม่เพียงพอ

ด้านอื่น ๆ

1. การลงชื่อควรมีการตรวจสอบมากขึ้น
2. แม่บ้านเก็บอาหารกลางวันเร็วเกินไป บางครั้งบอกเหตุผลว่าทำไมมาทานช้า แล้วยังไม่เตรียมให้ ทำให้ต้องไปทานภายนอกโรงเรียน
3. ควรจัดเตรียมอาหารกลางวันให้เหมาะสมกับนักเรียน เพราะเหลือทิ้งจำนวนมาก
4. อาหารกลางวันมีปริมาณน้อย บางครั้งไม่เพียงพอ
5. อยากให้จัดนิสิตทานอาหารกลางวันในห้องปรับอากาศ
6. อาหารกลางวันที่ทางโรงเรียนบริการ น่าจะมีคุณภาพมากกว่านี้
7. นิสิตได้เพิ่มพูนความรู้ และความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถ ได้พัฒนาการคุมชั้นเรียน การทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและชั้นเรียน
8. อยากให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพิ่มเติม
9. อยากให้มีการหมุนเวียนการคุมสอบไปชั้นอื่น ๆ บ้าง หรือย้ายจากกองกลางไปคุมสอบบ้าง จะได้ประสบการณ์การทำงานเพิ่มขึ้น
10. อยากมีความรู้สึกเป็นครู “จริง ๆ” มากกว่านี้
11. ดีเยี่ยม อยากร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากกว่านี้
12. มีการติดตามนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างดี อาจารย์ทุกท่านใจดี และให้คำแนะนำทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการใช้ชีวิตหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
13. ขอขอบคุณโรงเรียน อาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ
14. มีความประทับใจในการได้เข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนแห่งนี้ในหลาย ๆ เรื่อง มีความสุขกับการได้สอนและได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
15. โดยภาพรวมโรงเรียนนี้ดี มีความสุข และประทับใจทั้งอาจารย์ นักเรียน และความพร้อมเกี่ยวกับสื่อ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อนำผลงานการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นิสิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตบัณฑิตครูที่ดีและมีคุณภาพต่อไป ซึ่งสรุปการวิจัยได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

สมมติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชนิดมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ทัศนคติในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ จำนวน 8 ข้อ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน จำนวน 13 ข้อ ด้านนักเรียน จำนวน 9 ข้อ ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ และด้านอื่น ๆ จำนวน 10 ข้อ ในแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.78 ถึง 0.92 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าสถิติทดสอบ t (t – test Dependent)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยค่าความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 สถานภาพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามสถาบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นนิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 22.50 และนิสิตจากสถาบันอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.50

1.2 สถานภาพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมาเป็นนิสิตปริญญาบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.00

2. การวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ด้านวิชาการ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.20 – 4.55 , S.D. = 0.46 – 0.60) ยกเว้น มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13 , S.D. = 0.61) ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25 – 4.65 , S.D. = 0.48 – 0.60) ยกเว้น สามารถผลิตสื่อการสอนได้ดี ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15 , S.D. = 0.53) ด้านนักเรียน นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88 – 4.15 , S.D. = 0.70 – 0.86) ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00 – 4.18 , S.D. = 0.59 – 0.72) ยกเว้น มีห้องน้ำเพียงพอสำหรับนักเรียนและอาจารย์ ห้องน้ำมีความสะอาดถูกสุขอนามัย และมีโต๊ะ เก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25 –

4.35 , S.D. = 0.55 – 0.71) และด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.20 – 4.33 , S.D. = 0.52 – 0.65) ยกเว้น เวลาปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับนิสิตในการฝึกสอน การจัดให้คุมสอบเป็นไปอย่างเหมาะสม และนิสิตปฏิบัติเวรตอนเช้าเหมาะสม ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.18 , S.D. = 0.64 – 0.71) ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่านิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ในระดับมากและมากที่สุด ($\bar{x}$ = 3.88 – 4.65 , S.D. = 0.46 – 0.86) แสดงว่าก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ที่ดีมากต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2.2 หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ด้านวิชาการในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.75 – 4.15 , S.D. = 0.61 – 0.84) ยกเว้น อาจารย์มีคุณภาพในด้านความรู้และการสอน ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.33 , S.D. = 0.62) ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.93 – 4.18 , S.D. = 0.81 – 1.08) ยกเว้น มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา เป็นแบบอย่างให้นิสิต มีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้ มีความยุติธรรม ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในการเสนอแนวคิด/วิธีสอนใหม่ ๆ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.25 – 4.50 , S.D. = 0.60 – 0.96) ด้านนักเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.95 – 3.33 , S.D. = 0.66 – 1.04) ยกเว้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีน้ำใจต่อผู้อื่นและอาจารย์ฝึกสอน ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.48 – 3.65 , S.D. = 0.68 – 0.78) ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60 – 4.03 , S.D. = 0.70 – 1.02) ยกเว้น ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.18 , S.D. = 0.81) และด้านอื่นๆ นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.73 – 4.03 , S.D. = 0.55 – 1.05) ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่านิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ในระดับปานกลางและมาก ($\bar{x}$ = 2.95 – 4.50 , S.D. = 0.55 – 1.08) แสดงว่าหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ที่ดีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าสถิติทดสอบ t (t – test Dependent) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

โดยภาพรวมคะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าคะแนนทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ความคาดหวัง) เท่ากับ 4.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) เท่ากับ 3.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในแต่ละด้านคะแนน

ทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าคะแนนทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.35 S.D. = 0.34 , $\overline{X}$ = 4.46 S.D. = 0.40 และ $\overline{X}$ = 4.23 S.D. = 0.46 ตามลำดับ) ส่วนด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03 S.D. = 0.61 และ $\overline{X}$ = 4.17 S.D. = 0.52 ตามลำดับ) สำหรับทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.07 S.D. = 0.55 , $\overline{X}$ = 4.14 S.D. = 0.78 , $\overline{X}$ = 3.72 S.D. = 0.57 และ $\overline{X}$ = 3.90 S.D. = 0.55 ตามลำดับ) ส่วนด้านนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.33 S.D. = 0.54) แสดงว่านิสิตมีทัศนคติก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ)

4. ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปประเด็นได้ดังนี้

ด้านวิชาการ

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนที่นี่ดีมาก มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อการสอนดีมากน่าอยู่มาก แต่กิจกรรมของโรงเรียนมีจำนวนมาก อาจทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนไม่ตรงตามแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นควรปรับเรื่องภาระงานนอกเหนือจากภาระงานสอนที่มีมากจนเกินความจำเป็น ควรมีสื่อ VDO วิชาต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาที่สอนให้ยืม เพื่อจะลดภาระในการหาสื่อการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจะมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยมากกว่านี้ ห้องสมุดควรเปิดให้ใช้ได้ตลอดเวลา และสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนในบางห้องเรียนที่ชำรุดควรมีการซ่อมแซมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ แต่มีความประทับใจระบบการนิเทศ และติดตามเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และทำงานอย่างมีคุณภาพ

ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน

โรงเรียนนี้มีอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้เป็นอย่างดี ดูแลและให้คำปรึกษา รวมทั้งการแก้ปัญหาดีมาก การมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่ทำให้มีความรู้มาก โดยเฉพาะอาจารย์พี่เลี้ยงมีบทบาทมากในความช่วยเหลือในการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก

ด้านนักเรียน

จำนวนนักเรียนมีมากเกินไปต่อ 1 ห้องเรียน ทำให้การดูแลนักเรียนทำได้อย่างไม่ทั่วถึง ดังนั้นน่าจะให้นิสิตสอนแต่ละห้องจำนวน 2 คน เพราะจะได้คุมชั้นเรียนได้ดีกว่านี้ โดยภาพรวมนักเรียนมีความประพฤติดี ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่ค่อยให้ความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ค่อยอยากทำเวรทำให้ห้องเรียนไม่สะอาด แต่งกายไม่สุภาพ ชอบพูดคำหยาบ เข้าเรียนสาย และขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นควรมีการอบรมตักเตือนนักเรียนให้มีความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากกว่านี้

สะอาด แต่งกายไม่สุภาพ ชอบพูดคำหยาบ เข้าเรียนสาย และขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นควรมีการอบรมตักเตือนนักเรียนให้มีความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากกว่านี้

ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน

ขนาดห้องประชุมคับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต ห้องเรียนมีความคับแคบ บางห้องเรียนค่อนข้างสกปรกและไม่ค่อยเป็นระเบียบ บางห้องเรียนมีโต๊ะ – เก้าอี้ไม่เพียงพอ และควรมีห้องพักสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยเฉพาะ หรือควรปรับปรุงเรื่องห้องพักนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นระเบียบมากขึ้น เพื่อสะดวกต่อการติดต่องานของนักเรียน

ด้านอื่น ๆ

การลงชื่อปฏิบัติงานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรมีการตรวจสอบมากขึ้น การบริการอาหารกลางวันเก็บเร็วเกินไป บางครั้งบอกเหตุผลว่าทำไมมาทานช้า แล้วยังไม่บริการให้ ทำให้ต้องไปทานภายนอกโรงเรียน อาหารกลางวันบางครั้งมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอ บางครั้งมีมากเกินไปจนเหลือทิ้งจำนวนมาก ดังนั้นควรจัดเตรียมอาหารกลางวันให้เหมาะสมกับนักเรียน และอาหารกลางวันที่ทางโรงเรียนบริการ น่าจะมีคุณภาพมากกว่านี้ อยากให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพิ่มเติม อยากให้มีการหมุนเวียนการคุมสอบไปชั้นอื่น ๆ บ้าง หรือย้ายจากกองกลางไปคุมสอบบ้าง จะได้ประสบการณ์การทำงานเพิ่มขึ้น อยากร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากกว่านี้ และอยากมีความรู้สึกเป็นครู “จริง ๆ” มากกว่านี้ แต่โดยภาพรวมโรงเรียนนี้ดี มีความสุขและประทับใจทั้งอาจารย์ นักเรียน และความพร้อมเกี่ยวกับสื่อ นิสิตที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่ได้เพิ่มพูนความรู้ และความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถ ได้พัฒนาการคุมชั้นเรียน การทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและชั้นเรียน มีการติดตามนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างดี อาจารย์ทุกท่านใจดี และให้คำแนะนำทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการใช้ชีวิตหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำให้มีความประทับใจในการได้มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนแห่งนี้ในหลาย ๆ เรื่อง มีความสุขกับการได้สอนและได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน จึงขอขอบคุณโรงเรียน อาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์และการสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ด้านวิชาการ ในระดับมากและมากที่สุด ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ในระดับมากและมาก

ที่สุด ด้านนักเรียน ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ในระดับมากและมากที่สุด และด้านอื่น ๆ ในระดับมากและมากที่สุด แสดงว่าก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติ (ความคาดหวัง) ที่ดีมากต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลานาน มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป อีกทั้งโรงเรียนและนักเรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย เช่น โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทานตั้งแต่ต้นคือปีการศึกษา 2505 (พ.ศ. 2507) ถึงปัจจุบันจำนวน 16 ครั้ง สำหรับนักเรียนได้รับรางวัลพระราชทานตั้งแต่ปีการศึกษา 2505 (พ.ศ.2507) จนถึงปัจจุบัน จำนวน 30 คน ดังที่ระบุในวิทยนิเทศ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. 2550 : 14 – 23) ซึ่งส่งผลให้นิสิตมีความคาดหวังสูงทั้งในด้านวิชาการ อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน นักเรียน สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะความคาดหวังต่อความสามารถของตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดี และต้องการประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังของ วรูม (VROOM) ลอร์เลอร์ (LAWLER) และพอร์เตอร์ (PORTER) (พระมหาสุภวัฒน์ หนูพริก. 2538: 15 – 16) ที่ว่า ความคาดหวัง (EXPECTANCY) หมายถึง การที่บุคคลประเมินตนเองว่าตนสามารถปฏิบัติงานอันใดอันหนึ่งได้ดีเพียงใด ซึ่งการที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่า ถ้าหากตนเองลงมือแสดงพฤติกรรมเต็มที่สุดความสามารถแล้วจะมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นสูงมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ

1.2 หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ด้านวิชาการ ในระดับมากและมากที่สุด ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ในระดับมากและมากที่สุด ด้านนักเรียน ส่วนใหญ่นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ในระดับปานกลางและมาก ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียนในระดับปานกลางและมาก และด้านอื่น ๆ ในระดับมาก แสดงว่าหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน นิสิตมีทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) ที่ดีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีทัศนคติลดลงจากก่อนฝึกประสบการวิชาชีพครู เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นนิสิตได้พบกับอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เช่น ภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอน ความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียนในแต่ละห้อง ความไม่พร้อมของสื่ออุปกรณ์ในบางชั่วโมงหรือบางห้องเรียน ตลอดจนพฤติกรรมที่ไม่ค่อยพึงประสงค์ของนักเรียนบางคน เป็นต้น ทำให้นิสิตรู้สึกว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ทำงานหนักมาก ต้องมีความรับผิดชอบสูง และตรงต่อเวลา อีกทั้งการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง จึงทำให้นิสิตมีทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูลดลง แต่ก็ยังอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากระบบการนิเทศที่เป็นระบบของโรงเรียน กล่าวคือ ขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นนิสิตเกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ในด้านวิชาการ อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน นักเรียน สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งไม่เป็นตามที่คาดหวังไว้ก่อนฝึกประสบการ์วิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท (2543: 20) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 106) ออลพอร์ท (Allport 1969 : 142) และนิวคอมบ์ (Newcomb 1954 : 128) ที่ว่า ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ หรือความพร้อมทางจิต อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นแนวโน้มที่จะแสดงออกด้านพฤติกรรม คือ แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย สนับสนุน หรือชอบ เรียกว่า ทัศนคติในทางบวก แต่ถ้าเป็นทัศนคติในทางลบ จะแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ต่อต้าน หรือไม่ชอบ ส่วนทัศนคติอีกแบบหนึ่งคือ ความรู้สึกเฉย ๆ เป็นทัศนคติแบบกลาง ๆ นั่นคือประสบการณ์ และวัฒนธรรมองค์กร ทำให้ทัศนคติของนิสิตมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ (2543: 23) ที่ว่า องค์ประกอบที่มีต่ออิทธิพลต่อการสร้าง หรือการเกิดทัศนคติ ได้แก่ วัฒนธรรม ครอบครัว กลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มสังคม และบุคลิกภาพ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) และทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ด้วยค่าสถิติทดสอบ t (t – test Dependent) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

โดยภาพรวมคะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทัศนคติ (ความคาดหวัง) เท่ากับ 4.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทัศนคติ (ผลที่ได้รับ) เท่ากับ 3.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในแต่ละด้านคะแนนทัศนคติของนิสิตก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทัศนคติของนิสิตก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.35 S.D. = 0.34 , $\overline{X}$ = 4.46 S.D. = 0.40 และ $\overline{X}$ = 4.23 S.D. = 0.46 ตามลำดับ) ส่วนด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03 S.D. = 0.61 และ $\overline{X}$ = 4.17 S.D. = 0.52 ตามลำดับ) สำหรับทัศนคติของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในด้านวิชาการ ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.07 S.D. = 0.55 , $\overline{X}$ = 4.14 S.D. = 0.78 , $\overline{X}$ = 3.72 S.D. = 0.57 และ $\overline{X}$ = 3.90 S.D. = 0.55 ตามลำดับ) ส่วนด้านนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.33 S.D. = 0.54) แสดงว่านิสิตมีทัศนคติก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตมีทัศนคติที่ดีมาก หรือมีความคาดหวังสูงต่อโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และอาชีพครู ด้วยเกียรติประวัติผลงาน และชื่อเสียง ดังที่ระบุในวิทยนิเทศ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. 2550 : 14 – 23) แต่เมื่อได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่แล้วได้เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่มีอุปสรรคและไม่มีอุปสรรค สำหรับอุปสรรคนั้นมีทั้งที่สามารถแก้ไขได้และแก้ไขไม่ได้ อาทิเช่น พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนและนักเรียน ความพร้อม

ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท (2543: 20) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 106) ออลพอร์ท (Allport 1969 : 142) และนิวคอมบ์ (Newcomb 1954 : 128) ที่ว่าการเรียนรู้และประสบการณ์มีอิทธิพลทำให้เกิดทัศนคติ (Attitude) ในลักษณะต่าง ๆ

4. ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปประเด็นได้ดังนี้

ด้านวิชาการ

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนที่นี่ดีมาก มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อการสอนดีมากน่าอยู่มาก แต่กิจกรรมของโรงเรียนมีจำนวนมาก อาจทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนไม่ตรงตามแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นควรปรับเรื่องภาระงานนอกเหนือจากภาระงานสอนที่มีมากจนเกินความจำเป็น ควรมีสื่อ VDO วิชาต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาที่สอนให้ยืม เพื่อจะลดภาระในการหาสื่อการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจะมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยมากกว่านี้ ห้องสมุดควรเปิดให้ใช้ได้ตลอดเวลา และสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนในบางห้องเรียนที่ชำรุดควรมีการซ่อมแซมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ แต่มีความประทับใจระบบการนิเทศ และติดตามเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และทำงานอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีเกียรติประวัติอันยาวนาน และปัจจุบันได้ปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับโลกปัจจุบัน พร้อมทั้งปรับปรุงห้องเรียน/สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น แต่การดูแลรักษายังไม่ดีเท่าที่ควรซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป อีกทั้งที่โรงเรียนมีกิจกรรมนอกหลักสูตรจำนวนมากเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ หรือเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน

โรงเรียนนี้มีอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้เป็นอย่างดี ดูแลและให้คำปรึกษา รวมทั้งการแก้ปัญหาดีมาก การมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่ทำให้มีความรู้มาก โดยเฉพาะอาจารย์พี่เลี้ยงมีบทบาทมากในความช่วยเหลือในการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนโยบายการรับบุคลากรเข้าทำงานต้องเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่สอนหรือตรงตำแหน่งงาน ซึ่งมีการกำหนดภาระงาน (TOR) อย่างชัดเจน

ด้านนักเรียน

จำนวนนักเรียนมีมากเกินไปต่อ 1 ห้องเรียน ทำให้การดูแลนักเรียนทำได้อย่างไม่ทั่วถึง ดังนั้นน่าจะให้นิสิตสอนแต่ละห้องจำนวน 2 คน เพราะจะได้คุมชั้นเรียนได้ดีกว่านี้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีเกียรติประวัติอันยาวนาน มีผลงานทั้งของโรงเรียน อาจารย์ และนักเรียน เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม ทำให้มีผู้ปกครองให้ความสนใจส่งบุตร หลานมาเรียนเป็นจำนวนมาก และเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จึงกำหนดจำนวนนักเรียน 50 คนต่อห้อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และจำนวน 30 – 40 คน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งคิดว่าเป็นสัดส่วนที่พอจะจัดการ

ปทุมวัน จึงกำหนดจำนวนนักเรียน 50 คนต่อห้อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และจำนวน 30 – 40 คน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งคิดว่าเป็นสัดส่วนที่พอจะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้ และโดยภาพรวมนักเรียนมีความประพฤติดี ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นกันเองอย่างมาก แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่ค่อยให้ความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ค่อยอยากทำเวรทำให้ห้องเรียนไม่สะอาด แต่งกายไม่สุภาพ ชอบพูดคำหยาบ เข้าเรียนสาย และขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นควรมีการอบรมตักเตือนนักเรียนให้มีความเคารพนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากกว่านี้ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งมีวัยใกล้เคียงกับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่งกายตามแฟชั่นซึ่งไม่ค่อยถูกระเบียบของโรงเรียน มีพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งต้องมีการสำรวจถึงสาเหตุที่แน่นอน พร้อมทั้งอบรมสั่งสอนด้วยอาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ฝ่ายปกครองต่อไป

ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน

ขนาดห้องประชุมคับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต ห้องเรียนมีความคับแคบ บางห้องเรียนค่อนข้างสกปรกและไม่ค่อยเป็นระเบียบ บางห้องเรียนมีโต๊ะ – เก้าอี้ไม่เพียงพอ และควรมีห้องพักสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยเฉพาะ หรือควรปรับปรุงเรื่องห้องพักนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นระเบียบมากขึ้น เพื่อสะดวกต่อการติดต่องานของนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากพื้นที่โรงเรียนมีอาณาบริเวณที่จำกัด และไม่สามารถต่อเติมหรือขยายอาณาบริเวณได้ เนื่องจากเป็นโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่อยู่ในพื้นที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะดำเนินการสิ่งใดในเรื่องของสถานที่ต้องได้รับความเห็นชอบของทั้งสองมหาวิทยาลัยก่อน

ด้านอื่น ๆ

การลงชื่อปฏิบัติงานของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรมีการตรวจสอบมากขึ้น การบริการอาหารกลางวันเก็บเร็วเกินไป บางครั้งบอกเหตุผลว่าทำไมมาทานช้า แล้วยังไม่บริการให้ ทำให้ต้องไปทานภายนอกโรงเรียน อาหารกลางวันบางครั้งมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอ บางครั้งมีมากเกินไปจนเหลือทิ้งจำนวนมาก ดังนั้นควรจัดเตรียมอาหารกลางวันให้เหมาะสมกับนักเรียน และอาหารกลางวันที่ทางโรงเรียนบริการ น่าจะมีคุณภาพมากกว่านี้ อยากให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพิ่มเติม อยากให้มีการหมุนเวียนการคุมสอบไปชั้นอื่น ๆ บ้าง หรือย้ายจากกองกลางไปคุมสอบบ้าง จะได้ประสบการณ์การทำงานเพิ่มขึ้น อยากร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากกว่านี้ และอยากมีความรู้สึกเป็นครู “จริง ๆ” มากกว่านี้ แต่โดยภาพรวมโรงเรียนนี้ดี มีความสุขและประทับใจทั้งอาจารย์ นักเรียน และความพร้อมเกี่ยวกับสื่อ นิสิตที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่นี่ได้เพิ่มพูนความรู้ และความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถ ได้พัฒนาการคุมชั้นเรียน การทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและชั้นเรียน มีการติดตามนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างดี อาจารย์ทุกท่านใจดี และให้คำแนะนำทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการใช้ชีวิตหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำให้มีความประทับใจในการได้มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนแห่งนี้ในหลาย ๆ เรื่อง มีความสุขกับการได้สอนและได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน จึงขอขอบคุณโรงเรียน อาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ และ

ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีระบบการบริหารจัดการที่ค่อนข้างดีทั้งด้านบริหารและธุรการ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัย "ทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน" ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

เนื่องจากทัศนคติของนิสิตก่อนการฝึกประสบการวิชาชีพครู (ความคาดหวัง) สูงกว่าทัศนคติหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ผลที่ได้รับ) ในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านวิชาการ อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน นักเรียน สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน และด้านอื่น ๆ ดังนั้นควรศึกษาถึงสาเหตุหรืออิทธิพลที่ทำให้ทัศนคติของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพลดลง หรือศึกษาจุดแข็ง และจุดอ่อนของระบบการจัดการในด้านเหล่านั้นเพื่อหาข้อดี ข้อเสีย พร้อมทั้งปรับปรุง / พัฒนา / แก้ไขให้ดียิ่งขึ้น และควรศึกษาระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของโรงเรียน หรือรูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่ามีจุดแข็ง และจุดอ่อนอย่างไร เพื่อปรับปรุง / พัฒนา / แก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นิสิตมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. ควรมีการศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแยกเป็นสาขาวิชา
3. ควรมีการศึกษาทัศนคติของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีต่อโรงเรียน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน
4. ควรมีการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บรรณานุกรม

จักรวรรดิ กิ่งสัมกลาง. (2553). *คุณลักษณะที่เป็นจริงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา หลักสูตร 5 ปี วิทยาเขตชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง ปีการศึกษา 2552).* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ จำกัด.

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และคณะ. (2543). *หลักและวิธีการวิจัยตลาดเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : วังอักษร.

เดชา จันทคัต. (2548). *ทัศนคติของสถานศึกษาที่มีต่อนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *องค์การและการจัดการยุคโลกาภิวัฒน์.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ธิดารัตน์ วัดแพ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) สาขาวิทยาศาสตร์ ของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นาถลดา ประถมของ. (2552). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตโครงการผลิตครูการศึกษาพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.

ประธาน ธัญญเจริญ. (2550). *การเปรียบเทียบทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรถยนต์นิสสันรุ่น TIDA แบบ SEDAN และ HATCHBACK.* สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พระมหาไชยา ชยสิทฺธิ (เสนแสนยา). (2546). *ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา*. ปริญญานิพนธ์ พธ.ม. (พระพุทธศาสนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุภวัฒน์ หนุพริก. (2538). *ทัศนะและความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศึกษาเฉพาะกรณีผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6 (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูษณิศา มากแก้ว. (2549). *การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเกี่ยวกับการนำระบบ e – Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน*. ปริญญานิพนธ์ ค.อ.ม. (เทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2554). *คู่มือ 561 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนิสิตหลักสูตร กศ.บ. 5 ปี*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. (2550). *วิทยนิเทศ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แปลนฟอร์คิดส์ จำกัด.

ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย; และชลันดา พันธุ์พานิช. (2546). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. วารสารศึกษาศาสตร์. 15(1) : 85 – 92 : มิถุนายน – ตุลาคม 2546.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2541). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธีระฟิลม์และไซเท็กซ์ จำกัด.

----------. (2542). *องค์การและการจัดการ ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธีระฟิลม์และไซเท็กซ์ จำกัด.

ศุภร เสรีรัตน์. (2544). *พฤติกรรมผู้บริโภค ฉบับปรับปรุงแก้ไข*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เอ.อาร์. บิซิเนส เพรส.

สุชาติ ประสิทธิรัฐสิทธุ์. (2543). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธีระฟิลม์และไซเท็กซ์ จำกัด.

อดุลย์ จาตุรงคกุล. (2543). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Allport, Gordon W. (1969). *"The Handbook of Social Psychology", quoted in the Nature of Attitudes and Attitude Change*. William J. McGuire, ed. Massachusette : Addison – Wesley Publishing Co.

Anastasi, Anne. (1968). *Psychological Testing*. 3rd. New York : Macmillan Publishing Co.

Bogardus, E.S. (1931). *Fundamental of school Psychology*. 2nd ed. New York : Century.

Bovee, Courtland; L., Houston, Michael J. and; Thill, John V. (1998). *Marketing*. 2rd ed. New York : McGraw-Hill.

Good, Carter V. (1959). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill Book Co.

Guilford, J.P. (1939). *General Psychology*. New York : D. Van Nostrand Co.

Hilgard, Ernest R. (1962). *Introduction to Psychology*. 3rd. New York : Harcourt, Brace & World.

Kendler, Howard H. (1963). *Basic Psychology*. New York : Appleton Century – Grofts Co.

McDonald, Frederic J. (1959). Education Psychology. San Francisco : Wadsworth Publishing Co.

Newcomb, T.M. (1954). Social Psychology. New York : The Dryden Press Publishers.

Nunnally, Jum C. (1959). Test and Measurement. New York : McGraw – Hill Book Co.

Thurstone, L.L. (1967). Attitude Can be Measured. Martin Fishbein, ed. New York : John Wiley and Sons.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตาราง 7 อำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ข้อ	t	ผลการประเมิน	ข้อ	t	ผลการประเมิน
1	2.71**	คัดเลือกไว้	25	3.95**	คัดเลือกไว้
2	3.71**	คัดเลือกไว้	26	3.18**	คัดเลือกไว้
3	3.75**	คัดเลือกไว้	27	4.23**	คัดเลือกไว้
4	3.40**	คัดเลือกไว้	28	2.56*	คัดเลือกไว้
5	2.03*	คัดเลือกไว้	29	2.93**	คัดเลือกไว้
6	2.71**	คัดเลือกไว้	30	2.30*	คัดเลือกไว้
7	2.14*	คัดเลือกไว้	31	2.78**	คัดเลือกไว้
8	2.03*	คัดเลือกไว้	32	4.63**	คัดเลือกไว้
9	3.79**	คัดเลือกไว้	33	4.59**	คัดเลือกไว้
10	3.66**	คัดเลือกไว้	34	3.73**	คัดเลือกไว้
11	5.06**	คัดเลือกไว้	35	5.65**	คัดเลือกไว้
12	4.06**	คัดเลือกไว้	36	4.43**	คัดเลือกไว้
13	2.53*	คัดเลือกไว้	37	2.70**	คัดเลือกไว้
14	2.56*	คัดเลือกไว้	38	2.83**	คัดเลือกไว้
15	3.58**	คัดเลือกไว้	39	2.63*	คัดเลือกไว้
16	3.11**	คัดเลือกไว้	40	3.62**	คัดเลือกไว้
17	3.32**	คัดเลือกไว้	41	2.03*	คัดเลือกไว้
18	3.63**	คัดเลือกไว้	42	2.94**	คัดเลือกไว้
19	2.60*	คัดเลือกไว้	43	3.95**	คัดเลือกไว้
20	2.34*	คัดเลือกไว้	44	3.18**	คัดเลือกไว้
21	2.37*	คัดเลือกไว้	45	4.23**	คัดเลือกไว้
22	3.76**	คัดเลือกไว้	46	2.56*	คัดเลือกไว้
23	3.39**	คัดเลือกไว้	47	2.93**	คัดเลือกไว้
24	2.97**	คัดเลือกไว้			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตาราง 8 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านวิชาการ	0.78
2. ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน	0.92
3. ด้านนักเรียน	0.92
4. ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน	0.91
5. ด้านอื่น ๆ	0.91
รวมทั้งฉบับ	0.95

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

แบบสอบถามความคาดหวังและผลที่ได้รับของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ที่มีต่อโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย × หรือ ✓ ภายในกรอบ ☐ ที่ตรงตามความพึงพอใจของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนิสิต

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถาบัน ☐ มศว ☐ จุฬาฯ ☐ เกษตร ☐ อื่น ๆ .....
3. สถานภาพ ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 2 ความคาดหวังและผลที่ได้รับของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ประเด็นวัดความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					ผลที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิชาการ										
4. เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านวิชาการ										
5. เป็นผู้นำด้านสื่อการสอน										
6. มีความพร้อมของสื่อการเรียนรู้										
7. มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน										
8. มีโครงการสอนในแต่ละรายวิชา										
9. อาจารย์มีคุณภาพในด้านความรู้และการสอน										
10. มีการวัดประเมินผลการสอนอย่างมีระบบและตรวจสอบได้										
11. การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ										
ด้านอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน										
12. มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา										
13. เป็นแบบอย่างให้นิสิต										
14. ให้ความเป็นกันเองแก่นิสิต										
15. ให้ความรู้กับนิสิตอย่างเต็มที่										
16. สามารถผลิตสื่อการสอนได้ดี										

ประเด็นวัดความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					ผลที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. ช่วยแก้ปัญหาให้นิสิต										
18. มีความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตได้										
19. มีความยุติธรรม										
20. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตในการเสนอแนวคิด/วิธีสอนใหม่ ๆ										
21. มีความรับผิดชอบและใส่ใจนิสิตฝึกสอน										
22. มีความสามารถด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน										
23. สามารถให้คำแนะนำกับนิสิตในการทำวิจัยในชั้นเรียน										
24. มีการมอบหมายงานให้นิสิตฝึกสอนอย่างเหมาะสม										
ด้านนักเรียน 25. ตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา										
26. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์										
27. พยายามมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน										
28. พูดจาสุภาพ										
29. มีเหตุและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น										
30. แต่งกายถูกระเบียบ										
31. มีน้ำใจต่อผู้อื่นและอาจารย์ฝึกสอน										
32. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความกระตือรือร้นในการเรียน										
33. มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ฝึกสอน										
ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ในโรงเรียน 34. จำนวนนักเรียนมีความเหมาะสมกับห้องเรียน										
35. ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย										
36. มีโต๊ะเก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน										
37. มีห้องน้ำเพียงพอสำหรับนักเรียนและอาจารย์										
38. ห้องน้ำมีความสะอาดถูกสุขอนามัย										

ประเด็นวัดความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					ผลที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
39. มีโต๊ะ เก้าอี้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน										
40. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนร่มรื่น										
ด้านอื่น ๆ 41. เวลาปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับนิสิตในการฝึกสอน										
42. การจัดให้คุมสอบเป็นไปอย่างเหมาะสม										
43. นิสิตปฏิบัติเวรตอนเช้าเหมาะสม										
44. นิสิตปฏิบัติเวรอาหารกลางวันเหมาะสม										
45. นิสิตมีโอกาสฝึกงานประจำชั้นเป็นอย่างดี										
46. ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย										
47. จัดกิจกรรมให้นักเรียนเหมาะสม										
48. โครงการอาหารกลางวันถูกหลักโภชนาการ										
49. มีน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอ										
50. ให้บริการด้านการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณงานนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลฝ่ายวิชาการ